

Foiaia românească

Vineri
15 octombrie
1999

Anal II
Nr. 41

(Serie nouă)

Săptămînal al românilor din Ungaria ❖ Fondat în 1951 ❖ 8 pagini ❖ 20 forinți

9-10 octombrie 1999, Giula

Primul contact cu istoria poporului român

Cu săptămîni în urmă, printre alți români din Ungaria s-a bucurat și familia mea de o invitație semnată de **Eva Kozma Frățean**, președinta *Autoguvernării minoritare române - Sectorul VII Budapesta*. Din invitație ne-am informat despre organizarea, din partea reprezentanței românești din Budapesta, Giula și Seghedin, a unei întâlniri prietenești, în cadrul căreia s-a propus aflarea a cît mai multor momente din istoria poporului român.

În această ordine de idei, în zilele de 9-10 octombrie anul curent, la sediul *Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria*, într-o atmosferă familiară s-a desfășurat acțiunea de mare amploare, prima de această factură în mijlocul românilor din Ungaria. Inițiativa a dovedit un interes viu, prin numărul mare al participanților.

Cuvintele de salut rostite de **Florica Santău**, președinta Uniunii au fost urmate de deschiderea propriu-zisă a întrunirii, de către organizatorul **Tiberiu Boca**, șeful Redacției Românești a Televiziunii Maghiare din Seghedin, care a vorbit despre importanța întâlnirii. În continuare i-a salutat și nominal pe oaspeții din toate generațiile (de la școlar pînă la pensionar) sosiți din mai multe localități ale țării (*Aletea, Chitighaz, Budapesta, Micherechi, Bedeu, Giula, Șercad, Erd*). În continuare au urmat prelegerile de valoare deosebită, axate pe teme istorice importante.

Pentru călăuzirea participanților în diversele etape ale istoriei poporului român a fost solicitată contribuția unor personalități de maximă competență: P.S. părinte **Sofronie**, episcopul *Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria*, **dr. Maria Berényi**, directoarea *Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria*, **dr. Florin Medeleț**, arheologul și istoricul, profesorul *Universității din Timișoara*. Programul celor două zile a fost întregit cu anumite curiozități istorice și actuale abordînd diferite teme interesante eleva de liceu **Edit Bordaș** și studenții **Toma Pătca** și **Tiberiu Ruja**. Elevii de școală generală **Grigore Poendan**, **Aurel Martin**, **Adriana Martin** au distrat oaspeții cu cîteva clipe vesele, cîntece populare și povești distractive. (Moderatori: **Eva Kozma Frățean**, **Eva Iova** și **dr. Gheorghe Ruja**)

A fost asigurată și posibilitatea de împrumut și copiat CD-uri și filme-video (**Vlad Tepeș**, **Mihai Viteazul**, **Mănăstiri din Bucovina**, **Titanic-Vals**, **Ștefan cel Mare**, **Columna**). Acestea pot fi solicitate pentru o săptămîină atît pentru instituții, cît și pentru persoane individuale.

În legătură cu importanța, scopul, succesul recentului program de două zile ne-am adresat cu cîteva întrebări organizatorilor, participanților. Din răspunsuri am spicuit următoarele:

– Scopul nostru principal era umplerea „golului” din istoria românilor, punîndu-ne întrebarea: oare istoria românilor din Ungaria în ce măsură se amestecă cu istoria românilor în general. Am crezut că o să fie interesant ca românii din țară, care au o conștiință de român, să cunoască istoria poporului român, atrăgîndu-mă această temă și din cauza faptului că sînt profesoară de română, chiar dacă nu de istorie. Cu mulți alții împreună am inițiat această întâlnire, ca să facem un anumit

„curs de perfecționare” pentru profesori de istorie sau pentru acei români, care sînt interesați, care vor să cunoască mai adînc această istorie. Am avut speranța că după schimbările social-politice din '90, istoria românilor va fi pusă într-un alt context, va fi interpretată în alt mod (în trecut fiind prezentată conform gustului politic). Eram curioși în același timp că în România oare cum se prezintă aceste capitole istorice care sînt foarte însemnate și pentru noi.

Am dori să continuăm șirul acțiunilor de acest gen. În viitor dorim să îndreptăm anumite greșeli de organizare - dacă de data aceasta cumva am greșit cu ceva. (**Eva Kozma Frățean**)

– Trebuie să recunoaștem că există niște realități, cum ar fi, de pildă, cea referitoare la întrebarea, din ce se compune conștiința de neam, care se bazează neapărat pe istoria poporului. Noi, românii din țară, aparținem etnic poporului român, ceea ce este, de asemenea, o realitate. Tocmai din cauza aceasta ne-am ales temele istorice respective. În plus, noi sîntem într-o situație specială, fiind cei mai vestici din marea masă românească. Dar situația jalnică e că nu prea am avut legături cu istoria poporului român. Sînt de părerea că în general nu prea acordăm atenția cuvenită acestor cunoștințe de istorie, de care, între timp, s-a cam uitat - chiar dacă avem școli românești. De pildă, formarea unui copil

maghiar este egală cu cea a unui copil de român, dat fiind că cunoștințele predate, manualele de istorie, programele respective sînt aceleași. Dar nu ajunge să se vorbească despre istorie numai în cadrul analizei operelor literare, de exemplu, fiindcă astfel copiii rămîn fără cunoștințe de bază. Sînt convins că e mare nevoie de cunoașterea istoriei ambelor popoare.

– De data aceasta scopul nostru a fost să atragem atenția spre temă, iar acumularea acestor informații să fie o plăcere. Vrem să ne obișnuim cu ideea că această istorie românească există și pentru noi, mai mult chiar: ea poate fi și atrăgătoare. Celălalt scop al întâlnirii actuale este să fim împreună, să fie pentru noi o plăcere că sîntem împreună, și să ne simțim bine laolaltă.

Ceea ce aș menționa încă: nu sîntem siguri că temele alese sînt cele mai potrivite, dar la început de „drum” așa am reușit. La proxima ocazie vom alege și alte subiecte, conform cerințelor. Chiar erau cîteva participanți, care de pe acum ne-au atras atenția, că poate nu tocmai acestea sînt cele mai potrivite teme pentru noi. În orice caz, întâlnirea și-a atins scopul: am aflat lucruri interesante, importante. Mai ales că există anumite cerințe minime pentru noi: să știm cine a fost **Ștefan cel Mare**, **A. I. Cuza**, **Mihai Viteazul**. Eu de pildă, acum am aflat pentru prima oară amănunțit despre stilul brâncovenesc. Materialul ilustrativ oferit din partea Departamentului la fel, ne va fi de mare folos în lărgirea bagajului de cunoștințe. (**Tiberiu Boca**)

– Am conferențiat în afara României, la Viena, Budapesta, Chișinău etc., pe teme de informația generală, dar niciunde nu mi s-a cerut încă prezentarea întregii istorii. M-a copleșit puțin, cînd m-am gîndit că timpul e limitat. Am primit invitație mulțumită amabilității domnilor **Tiberiu Boca** și **Ștefan Frățean**, cu care m-am întâlnit la studioul TV din Timișoara unde redactez (de 150 de săptămîni) o emisiune permanentă intitulată: „Istoria Banatului”. Pentru mine această întâlnire agreabilă este o „aventură” - încă n-am fost niciodată la Giula. Cunosc orașul din punct de vedere arheologic, pe tema de balneologie. Despre românii de aici însă, nu știam prea multe. Eu doresc să pun la dispoziție din cunoștințele mele prin aceste cîteva ceasuri, dar nu didactic, școlărește. Bilanțul părerilor va fi datorita participanților. (prof. **Dr. Florin Medeleț**)

Dascălii pensionari **Gheorghe Dulău** și **Todor Oltean** și-au exprimat părerea că asemenea manifestări sînt necesare deși cele auzite, dinșii le știu, spunîndu-mi: fără cunoașterea trecutului istoric al poporului român nu se poate înțelege istoria proprie.

Întîlnirea recentă a dovedit multă pregătire și adevărate, iar în final o reușită deplină. Participanții au arătat că au energii și resurse și că oamenii pot fi mobilizați cînd e vorba de o cauză comună majoră nobilă. Mulțumiri și pe această cale instituțiilor, forurilor care - au sprijinit întîlnirea, precum: *Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”, Departamentul Relațiilor cu Românii de peste Hotare, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria și Asociația Turistică.* – **E. Bányai** –

PRELEGERILE ÎNȚILNIRII:

- Domnitori al Țărilor Românești (Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul).
- Viața lui Constantin Brâncoveanu. Stilul brâncovenesc.
- Uniunea Principatelor Românești în 1859. Activitatea lui A. I. Cuza.
- Carol I. Societatea românească între 1866-1914. Partidele politice ale epocii.
- Personalități marcante ale comunității românești din Ungaria în a doua parte a sec. XIX.
- România între cele două războaie mondiale, figuri ale diplomației românești.
- Introducere în istoria științei românești.

În modalitatea editării manualelor școlare pentru minorități

Diferențe de păreri

În ziua de 7 octombrie, la Editura Națională Didactică din Budapesta s-a organizat o consfătuire intitulată „**Prezentul și viitorul învățământului și al editării manualelor școlare pentru minorități în patria noastră**”, prilejuită de împlinirea a 50 de ani de la înființarea acestei instituții de prestigiu național și internațional.

La această consfătuire au participat reprezentanți ai Oficiului Minorităților Naționale și Etnice, Ministerului Învățământului, Ministerului Patrimoniului Cultural Național, ai diferitelor edituri și, evident, profesori și specialiști din învățământul de minoritate și editarea manualelor școlare.

Maria Tóth, conducătoarea Redacției pentru minorități din cadrul Editurii Naționale Didactice a prezentat un scurt istoric al activității lor de la înființarea în anul 1952 a acestei redacții și până în zilele noastre, relevând că în timp ce până acum toate manualele minorităților au fost editate la ei, actualmente Ministerul Învățământului a adoptat un nou sistem de editare. Acest fapt, după părerea vorbitoarei – și nu numai a ei – este un nonsens profesional. Esența noului sistem editorial constă în faptul că până acum Editura Națională Didactică a solicitat, adică a semnat contract cu diferiți autori de manuale și tot Editura redactat și editat publicațiile în limbile minorităților. Începând din anul acesta, Ministerul Învățământului va alege, prin concurs, manuscrisele considerate de o comisie drept cele mai bune. Tot ministerul va plăti și autorii, iar apoi, tot prin concurs, va alege editurile pentru apariția manualelor. Și tocmai în

această problemă s-a stîrnit o vie discuție cu argumente pro și contra.

Actualmente Editura Națională Didactică scoate 70-80 la sută din cele în total 550 de manuale în limbile minorităților, Editura Mikszáth scoate în pri-

română, slovacă și croată. Și încă un lucru: dat fiind că manualele în limbile naționalităților apar într-un tiraj foarte modest (1000 de volume este considerat un tiraj mare), cheltuielile unei singure ediții se ridică între 1000 și 27.000 de forinți,

Învățământului, **Ferenc Gál** a arătat că ministerul acordă o atenție deosebită editării manualelor școlare în limbile minorităților care – în conformitate cu Legea privind Drepturile Minorităților Naționale și Etnice – este sarcina statului. Astfel din totalul celor 400 milioane de forinți asigurați în anul curent editării manualelor școlare, 123 milioane s-au asigurat manualelor minorităților. **Comisia națională a minorităților**, care funcționează ca un corp consultativ al ministrului învățământului, a făcut reviziunea celor peste 500 de titluri de manuale în limbile minorităților pentru a decide care dintre acestea corespund cerințelor învățământului minorităților. Marea majoritate a edițiilor a fost acceptate de comisie, câteva volume au fost propuse pentru transcriere, dar s-a decis că în unele cazuri este nevoie de manuale noi.

Tot de la reprezentantul Ministerului Învățământului am aflat că volumul *Cultura și civilizația românească* urmează să fie prelucrat de aceiași autori, și se prevede să apară în septembrie 2000.

O părere contrară concepției Ministerului Învățământului a fost înaintată, printre alții și de **István Ábrahám**, directorul general al Editurii Naționale Didactice. După părerea sa este o situație absurdă că ministrul dispune de competențe de drepturi editoriale în timp ce editurile au doar sarcini de executare editorială. În plus, a arătat vorbitorul, este absolut de prisos angajarea mai multor edituri în editarea manualelor minorităților, deoarece această sarcină de stat Editura Națională Didactică o poate satisface pe deplin.

– km –

mul rînd manuale în limba slovacă, Editura Konzept-H cărți ale romilor, iar Editura Etnikum manuale în limbile germană,

sume din care 90-95 la sută sînt asigurate de Ministerul Învățământului.

Reprezentantul Ministerului

La Giula

Întîlnire între ziariști maghiari și români

La 15 octombrie a.c. la inițiativa grupului ziariștilor „Körös” din cadrul Uniunii Ziariștilor Maghiari, la Giula va avea loc pentru prima dată **Întîlnirea ungaro-română a ziariștilor**.

Participanții întîlnirii, printre altele, vor purta un dialog pe tema: *Rolul presei în lumina principiilor recomandate de forurile centrale europene, acceptate de cele două țări*.

Ziariștii maghiari și români din cele două județe – Bichiș și Arad – vor trece în revistă și posibilitățile de organizare a unei **Zile a Presei** ținute în comun. Totodată se va face și o inițiere comună cu privire la stabilirea unor relații de prietenie între cele două organizații de jurnaliști.

Comunicatul Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria anunță pe toți cetățenii care în anul 1998 au donat 1 la sută din impozitul pe venitul lor personal al anului 1997 Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria, că sumele acumulate au fost folosite pentru acoperirea cheltuielilor de funcționare a Episcopiei.

Permanența Consiliului Eparhial

Între 8–10 octombrie, la Moneasa:

Curs de perfecționare pentru conducătorii autoguvernărilor minoritare românești

În cadrul articolelor apărute în săptămînalul nostru privitoare la relațiile ungaro-române accentuăm mereu necesitatea dialogului permanent, drept singurul mod de soluționare a problemelor-cheie dintre cele două țări și popoare. Acest dialog se poate solda numai în acest fel cu rezultate concrete, favorabile. Pe de altă parte, sîntem convingiți că nu numai noi gîndim în acest mod. Astfel de idei s-au conturat și în România la mai multe întîlniri și foruri.

Politicienii din ambele țări au accentuat că și în viitor trebuie să se păstreze canalul de comunicație din ultimii ani. Mai trebuie luat în considerație și faptul că soluționarea problemei minorităților este un „examen de intrare” într-o Europă comună unită.

Privind din acest aspect, inițiativa Comisiei pentru minoritățile naționale și etnice din cadrul Autoguvernării județului Bichiș și a Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria de a organiza – pentru prima dată – în România un curs de perfecționare pentru conducătorii autoguvernărilor minoritare române din Ungaria a fost primită pozitiv și chiar, demn de urmat.

Conform programului stabilit în prealabil de Comisia județeană, A.Ț.R.U. și Consiliul județean Arad, organizatorii și-au propus ca în acest serial de prelegeri să se întărească conștiința de identitate a participanților români, ca ei să cunoască trăsăturile specifice ale conviețuirii de pe aceste meleaguri, să se stabilească relații și legături transfrontaliere noi. Ca atare, în timpul șederii în România, la Moneasa, membrii delegației române din Ungaria au participat la o serie de prelegeri ținute de experți ai

diferitelor domenii ale vieții politice și sociale din județul Arad.

În cadrul întîlnirii cu **Gheorghe Neamțiu**, prefectul județului Arad, cu subprefectul **Levente Bognár**, precum și cu **Achim Alexa**, vicepreședintele Consiliului județului Arad, s-a făcut un schimb de idei util și necesar privind relațiile din domeniul culturii și din sfera civilă.

Șederea de trei zile a delegației române din Ungaria

în județul Arad s-a încheiat cu vizitarea unor obiecte culturale-istorice ale județului. În viitorul apropiat, organizatorii acestui curs de perfecționare – care a putut fi realizat în urma unor surse financiare obținute din partea Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” – vor rezuma într-un protocol concluziile și esența acestui ciclu de prelegeri.

(j)

Limba română și „cutia magică”

Ziariști români din lume au discutat la București despre relațiile româno-române

Societatea Română de Radiodifuziune organizează în fiecare an, de obicei în toamnă, seminarul internațional, care poartă denumirea „*Limba română – mijloc de comunicare și informare radiofonică*”. A VIII-a ediție a acestui seminar a avut loc în perioada 20-26 septembrie a.c. Întâlnirea jurnaliștilor români din lume a avut loc în trei „capitale”: în capitala României, la București, în capitala Moldovei, la Iași și în capitala Republicii Moldova, în Chișinău.

Primele două-trei zile ale seminarului sînt consacrate întotdeauna unor lucrări, la care sînt dezbătute teme actuale. De această dată subiectele discutate au fost: „*Dezvoltarea relației româno-române. Strategii, izbînzii, dificultăți, capcane*” și „*Zece ani după... – o evaluare a perioadei de după decembrie 1989 în viața internă și internațională*”. Cei 38 de ziariști, veniți de la 24 de posturi de radio, care emit în limba română pe întregul mapamond, s-au întîlnit la București cu personalități marcante ale politicii române, cum ar fi: acad. **Gabriel Țepelea**, președintele Comisiei pentru Cultură, Arte și Mijloace de Informare în Masă a Camerei Deputaților; **Eugen Vasiliu**, președintele Comisiei pentru Cultură, Artă și Mijloace de Informare în Masă a Senatului; **Sandra Pralong**, consilier al președintelui României pentru relația cu românii de pretutindeni; **Viorel Badea**, secretar de stat la Departamentul pentru relațiile cu românii de peste hotare din cadrul Guvernului României; **Emil Ciobu**, ambasador al Republicii Moldova la București; **Ion Iliescu**, senator, președinte al PDSR; **Teodor Meleșcanu**, senator, președinte al APR; **PS Teofan Savu**, episcop la Patriarhia română, etc.

Reprezentanții posturilor de radio, care cu ajutorul „cutiei magice” informează, educă și distrează comunitățile românești de lîngă granița cu România, au salutat ideea organizatorilor care se referă la necesitatea discuțiilor despre dezvoltarea relațiilor româno-române. Viorel Badea ne-a informat despre acele 10 programe strategice ale Departamentului condus de el, care au fost prelucrate pentru a sprijini românii de pretutindeni în păstrarea culturii, religiei, tradițiilor strămoșești și a identității românești. Sandra Pralong ne-a invitat la primul Forum al Presei Române de Pretutindeni, care va avea loc între 19-24 octombrie a.c., la București și Sinaia.

S-a observat o atenție mai accentuată și din partea politicienilor la putere, față de acele comunități românești, care trăiesc lîngă granițele cu România. La întîlnirea de la Palatul Victoria cu premierul **Radu Vasile** s-a discutat și despre românii din Ungaria. Răspunzînd la întrebarea Redacției Românești de la Seghedin, primul ministru a accentuat că și după înființarea Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria vor încerca să influențeze guvernul maghiar să continue modificarea Legii pentru Minorități, ca în viitor să nu mai poarnească la alegeri ca români, persoane care nu aparțin minorității noastre. Președintele **Emil Constantinescu** a primit delegația ziariștilor în sala festivă a Palatului Cotroceni. Domnia sa a vorbit mai mult despre rolul pe care ziariștii români din lume îl pot juca în crearea unei imagini mai bune și mai corecte despre România.

Iași – capitala culturală a României

În centrul seminarului internațional al jurnaliștilor de radio stă întotdeauna limba română. Radiourile publice au datoria să cultiveze, să păstreze limba maternă, să comunice și să informeze în cea mai îngrijită formă a acesteia. Dar, în același timp, avem datoria să răspîndim în lume informații corecte despre țara-mamă. Pen-

Palatul Parlamentului Moldovei

tru a ne îmbogăți aceste cunoștințe, după două-trei zile de lucru în București, seminarul se deplasează într-o anumită regiune a României. De această dată alegerea a căzut pe Moldova și pe capitala acesteia, pe Iași.

Marele cărturar, Nicolae Iorga a spus odată despre acest oraș: „*Sînt români care n-au fost niciodată la Iași, deși n-ar trebui să fie nici unul, căci cine n-a fost aici nu poate să străbată cu înțelegere foile*

leșenii sînt foarte mîndri de orașul lor, mai ales cînd au ocazia să povestească următoarele lucruri: aici s-a înființat primul muzeu național de artă din România, primul conservator de muzică din România, prima grădină botanică din România, primul teatru evreiesc din lume și prima școală tehnică superioară din România. La Iași a fost prezentat primul spectacol de teatru în limba română în anul 1816. Iașiul se mîndrește cu prima societate de medici naturaliști din România și cu prima

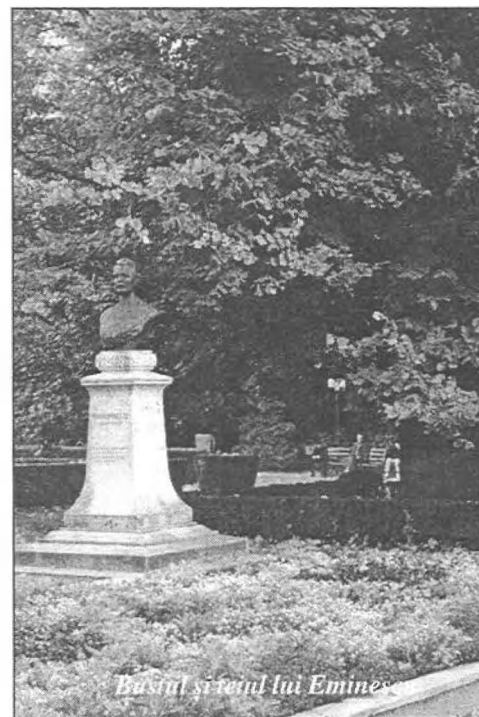
Biserica Sfinții Trei Ierarhi

celor mai frumoase cronici, nu se poate pătrunde după cuviință de spiritul trecutului nostru care trăiește în acest loc mai viu și mai bogat decît oriunde aiurea (...). În conștiința lui națională ar fi fost o lipsă dacă el n-ar fi văzut orașul care a fost și-și zice încă astăzi, cu mîndrie, «capitala Moldovei»...» Seminaristii au vizitat Palatul Culturii, teiul lui Eminescu din grădina Copou, bojdeuca lui Creangă, Mănăstirea Cetățuia, Mănăstirea Golia, Mănăstirea Sfinții Trei Ierarhi, Catedrala Mitropolitană și Episcopia Romano-Catolică.

catedră de astronomică din lume, înființată între cele două războaie mondiale. Contribuie la înțîietățile care fac mîndria Iașiului: prima academie și prima universitate de stat din România.

Se mai spune despre Iași că este și orașul marilor iubiri. Aici s-au iubit și Veronica Micle cu Mihai Eminescu. Plopii din Iași l-au inspirat pe Eminescu să scrie poezia „Pe lîngă plopii fără soț”.

Despre Mănăstirea Sfinții Trei Ierarhi,

Basinul și teiul lui Eminescu

călătorul turc, Evlia Celebi a scris: „*Nu este chip să o descrii cu limba sau cu pana...*” Ctitoria Domnitorului Vasile Lupu a fost sfințită de către Mitropolitul Varlaam al Moldovei în anul 1639. Hramul bisericii este cel al Sfinților Mari Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu Cuvîntătorul și Ioan Gură de Aur. În pronaosul bisericii se află osemintele ctitorului și ale familiei sale, precum și ale domnitorilor Dimitrie Cantemir și Alexandru Ioan Cuza. În naos au fost așezate, în 1641, moaștele Sfintei Cuvioase Parascheva, aduse de la Constantinopol.

Mănăstirea Sfinții Trei Ierarhi se numără printre mănăstirile de seamă din Mitropolia Moldovei și Bucovinei, continuînd tradițiile culturii creștine românești.

Românii, care azi trăiesc pe teritoriile Ungariei, deseori cred că Moldova este o regiune foarte îndepărtată, nu prea avem valori comune cu românii din nord-estul României. Grigore Ureche a scris următoarele: „*Românii, cîți se află lăcuiitori în Țara Ungurească, și în Ardeal și la Maramureș, de la un loc cu moldovenii sînt și toți de la Rîm se trag.*”

Între Prut și Nistru

Eveniment unic a fost în viața seminarului că pentru prima dată s-a trecut peste hotarele României. În urma marilor schimbări, care s-au produs în Republica Moldova după alegerile din mai 1998, a devenit posibilă organizarea seminarului radiofonic în țara vecină. După ce am trecut peste Prut, ne-am fi așteptat la o țară străină, cu altă limbă, altă cultură, altă mentalitate. E adevărat că pe străzi se văd multe inscripții cu litere chirilice, dar parcă nici nu am fi trecut frontiera României. Toată lumea vorbește și gîndește românește.

În românește s-a vorbit și la întîlnirea cu primul ministru, **Ion Sturza** sau la cea cu președintele, **Petru Lucinschi**. Ambii politicieni au declarat că ei vorbesc românește, și că discuțiile limba română – limba moldovenească este o problemă suprapolitizată. Republica Moldova se confruntă cu mari probleme economice, oamenii trăiesc și mai greu acolo, decît în România. Conducerea actuală se străduiește pentru integrarea economică și politică în structurile europene. S-a amintit că încă în cursul acestui an se va semna tratatul de bază româno-moldovean.

Capitala Republicii Moldova este Chișinău, care are 780 de mii de locuitori. Este un mare oraș universitar, fiindcă se află aici 25 de instituții superioare la care studiază 70 de mii de studenți. În pofida greutăților economico-sociale, primăria Chișinăului sprijină dezvoltarea vieții culturale.

O posibilă întîlnire pe malul Tisei???

După vizita de documentare la Iași și Chișinău, jurnaliștii români de radio s-au reîntors la București. În ultimele ore pe care seminaristii le-au petrecut împreună, cea mai frecventă întrebare adresată organizatorilor, și în primul rînd domnului **Doru Ionescu**, directorului general adjunct este că unde ne vom deplasa la anul, adică la seminarul din anul 2000. Printre orașele concurente se află Cernăuțiul și Seghedinul. Discuțiile pe această temă dintre conducătorii societăților de radio din România și Ungaria au început deja în vara acestui an. Se așteaptă să se decidă în această privință pe la sfîrșitul acestui an.

Ca reprezentantul Redacției Românești de Radio din Seghedin am ținut să atrag atenția organizatorilor bucureșteni asupra faptului că emisiunea în limba română a Radiodifuziunii Maghiare, tocmai în anul 2000 va împlini 20 de ani de existență. Ar fi o aniversare foarte frumoasă, dacă jurnaliștii români de radio din lume ar sărbători acest eveniment împreună cu noi, românii din Ungaria.

Eva Iova

Începînd cu anul școlar 1999/2000 la Școala generală românească din Giula, în cadrul căminului de zi al copiilor lucrează o învățătoare nouă. Învățătoarea **Ana Rokszin Orbán** e o tânără de origine românească, angajată printr-un contract de un an – așa cum se procedează, în general, la ocuparea unui post.

În primele săptămîni am surprins-o de mai multe ori în timpul muncii, am văzut „lupta” de acomodare a locului, de rezolvare a sarcinilor.

În primele zile mi se părea timidă, puțin nesigură. După scurt timp mi se păruse cam obosită, dar încetul cu încetul au dispărut pe rînd aceste trăsături care au deosebit-o de colegile cu experiență de la căminul de zi.

Azi reușește să disciplineze elevii din clasa întâi a școlii din ce în ce mai ușor și e capabilă să asigure rezolvarea tuturor lecțiilor pentru acasă cu toți cei 14 copii. Mai mult chiar: mai rămîne timp și pentru puțină distracție, cum ar fi desenatul, la liberă alegere, jocul în curte.

Trăind și ea cu familia la Giula, ne-am întîlnit de repetate ori în ultimii ani, și nu o dată s-a întîmplat ca Ana să-mi vorbească despre faptul cît de mult ar dori să lucreze în domeniul său – și dacă ar fi posibil, pe linie românească. Fiindcă Ana Rokszin Orbán, după absolvirea Liceului românesc „N. Bălcescu” din Giula, și-a continuat studiile la Institutul Pedagogic „Juhász Gyula” din Seghedin, obținînd diploma la specialitățile: limbă și literatură română, culturalizare generală și cunoștințe de mass-media. Dar, din păcate, cu diploma în buzunar, nu a reușit să obțină nici un post unde și-ar fi putut folosi cunoștințele pedagogice.

Cînd am aflat că a devenit învățătoare la școala românească, imediat m-am gîndit să-i cer să ne vorbească despre ce înseamnă pentru ea să lucreze pe linia românească?

– Este o ocazie impresionantă că m-am reîntors la fosta mea școală, revenind ca o colegă a multor foști profesori de-ai mei. În

Pînă la urmă: pe linia românească

primul rînd, am simțit o mare emoție: cum voi fi primită, în al doilea rînd: mă simt onorată să lucrez în mijlocul lor. E un dar frumos al soartei modul cum m-au primit, cum m-au acceptat ca pe colega lor. Și pînă azi mă ajută și primesc multe îmbărbătări și sfaturi din inimă.

E cu totul altceva să te „plimbi” ca învățătoare în acele încăperi unde cîndva ai fost elev, să discuți cu foștii tăi învățători și profesori ca cu niște colegi! Mă simt foarte bine!

– Cît de important a fost pentru tine să lucrezi în profesia aleasă?

– Cu mulți ani în urmă tocmai de aceea am ales facultatea din Seghedin, fiindcă mi-am dorit să devin profesoară. Am iubit întotdeauna copiii, am simțit că am capaci-

tățile necesare de a mă ocupa, de a educa această generație. Mi-am dorit acest lucru mai mult ca orice. Tocmai de aceea am fost atît de decepționată cînd ani de-a rîndul am fost nevoită să lucrez în sferă comercială. M-am rugat mult să primesc cîndva o posibilitate ca să mă pot reîntoarce la ceea ce aș vrea să fac în toată viața mea. Iar acum, din septembrie, am reușit să devin colega acelor oameni, față de care mereu am simțit o mare stimă și care mi-au îndrumat pașii spre această profesie. Cred că lucrul cel mai important este pentru un om, ca el să lucreze cu colegi, pe care îi stimează și în viață. Mie mi s-a asigurat această posibilitate. Iar dacă mă gîndesc la viitorul meu, sînt norocoasă, fiindcă pot împlini și cultiva din nou cunoștințele mele de limbă ma-

ternă, de limbă română. Cînd va veni timpul, voi înscrie la această școală și pe băiețelul meu, Zoltán.

– Nu ai simțit pierderi în ceea ce privește limba în acei cîțiva ani petrecuți mai mult într-un mediu maghiar?

– Cu durere am observat cum devine tot mai dificil să mă exprim românește, deși, în familie, cu părinții, firește vorbim românește, deși mai mult într-un limbaj dialectal. Limba literară am putut-o exersa doar rareori. Aș zice, că postul acesta l-am primit într-un moment oportun. Poate de acum înainte îmi voi putea ajuta chiar și copilul meu la însușirea limbii române, în care mă sprijină și soțul meu ungur. Sînt norocoasă, fiindcă el înțelege, chiar e convins că nu-i permis să-ți pierzi rădăcinile...

– Din punct de vedere pedagogic, ai o sarcină grea, devenind învățătoare la căminul de zi al clasei de „începători”!

– Cu siguranță că așa este, dar fiecare vîrstă are problemele ei speciale. Pe cînd eu mă confrunt mai ales cu probleme de comportare, colegile din clasele mai mari au probleme de alt gen. Deocamdată simt că încă nu am reușit pe deplin să găsesc „rezolvarea” în cazul fiecărui copil, dar știu că pe parcurs vor fi tot mai puține neînțelegerile de comportament între noi, fiindcă copiii de azi sînt foarte deștepti și cuminiți. Trebuie găsite doar metodele de a îndruma. Iar atunci ne va rămîne timp și pentru toate acele intenții, pe care aș dori să le realizez împreună cu ei în timpul liber, după terminarea lecțiilor. Mi-am întocmit un plan de muncă în care am introdus multe idei de acest fel.

– Care sînt momentele cele mai plăcute din cursul muncii tale?

– Personalitatea acestor copii este deschisă, receptivă și ei dovedesc o mare încredere pentru învățătoarele lor. Mă impresionează cum se apropie de mine mărturisindu-mi „secretele” lor. E un sentiment unic să devin „educatoarea” unor copii „vii”, ceea ce mi-am dorit dintotdeauna.

– anra –

După nuntă, Giang nu se mai ducea să lucreze la cîmp. Stătea acasă zile întregi pentru că o iubea pe tînăra și frumoasa lui soție. Și cu cît o privea mai mult, cu atît mai puțin ar fi vrut să se despartă de ea.

Giang s-a lepădat cu totul de muncă și a uitat de toți din pricina soției sale. Așa a trecut jumătate de an, un an... La sfîrșitul celui de-al doilea an, tot ce aparținea soției: mese, scaune, alături – totul a fost amanetat sau vîndut și în casă nu mai avea nici un ban.

Soția lui Giang era într-adevăr frumoasă, dar apăsată de gînduri triste: „Din ziua nunții noastre soțul meu niciodată n-a ieșit din casă. Ziua și noaptea stă pe loc din pricina mea, nu lucrează, doar mănîncă. Curînd nu vom mai putea trăi așa”.

Și ea a început să-și dojenească soțul:

– Cum poți să stai zile întregi cu mîinile încrucișate, cînd toți oamenii lucrează?

Giang s-a uitat la fața ei fină, gingașă, și s-a gîndit neliniștit:

– Dacă aș pleca, ea n-o să mai fie numai a casei. Și fiind robul ei, a rămas iar acasă, preferînd să mănînce mîncarea cea mai rea, însă să fie sigur că nimic nu i se va întîmpla soției.

Într-o zi, Giang a înțeles că dacă nici a doua zi nu se va duce la lucru să-și cîștige pîinea, va muri de foame. Dis-de-dimineață, Giang și-a luat rămas bun de la soția sa și s-a dus în satul învecinat să caute de lucru. Pe drum s-a întîlnit cu un bărbat chipeș de vreo cincizeci de ani.

– Cum, te duci în satul apropiat? l-a întrebat el pe Giang.

– Merg singur și putem merge împreună, a răspuns Giang. Pe drum, Giang i-a povestit necunoscutului istoria sa.

– Sînt așa de nefericit, am fost nevoit să-mi las acasă soția – a început el – trebuie să lucrez pentru că murim de foame.

– Cel mai simplu ar fi să-ți ții soția în sticlă.

– Cum așa?

– O, aceasta este foarte simplu. Am să-ți dau eu sticla. Înapoi de a ieși din casă este de ajuns să te uiți la soție și să suflă

în sticlă, iar ea se va oglindi în ea. Niciodată nu va trebui să te despartă de ea. Uite, ia-o!

A luat Giang sticla, pînă la jumătatea drumului s-a tot uitat la ea, cum a a juns în sat a ascuns-o, a repetat tot ce i-a spus bărbatul acela și fredonînd s-a întors acasă.

A doua zi s-a hotărît să încerce. Cînd soția stătea în fața oglinzii și se pieptăna, Giang s-a uitat cu atenție la ea și a suflat în sticlă.

Soția a văzut în oglindă că soțul ei face ceva și a vrut să-l întreb ce, dar n-a reușit nici să deschidă gura, căci și-a pierdut cunoștința și cînd s-a trezit era deja în sticlă.

Acum Giang putea fi pe deplin liniștit – soția lui era ascunsă de privirile curioșilor.

Seara, răsturna sticla și frumoasa lui soție stătea din nou în fața lui.

Într-o zi și-a lăsat soția în casă. Trebuia să se ducă să facă baie, și, după ce și-a luat săpunul și prosopul, a plecat în grabă.

Conducîndu-și soțul, soția a fugit la rîu să-i spele hainele. S-a apucat să spele haina soțului și deodată a dat peste un obiect lunguieț.

– Ei, dar asta-i chiar sticla! a spus de îndată ce a scos-o. În fiecare dimineață soțul meu mă ascunde în ea. El nu se desparte niciodată de sticlă, oare de ce azi a lăsat-o acasă?

De pe malul opus al rîului, în vremea aceasta, se uita la femeie un tînăr frumos și ea s-a uitat la el și de rușine și-a lăsat capul în jos.

Singură nu și-a dat seama că a suflat. Tînărul imediat a intrat în sticlă.

A doua zi, Giang, înainte de a pleca la cîmp ca de obicei, a suflat în sticlă și soția sa a intrat iar în ea. Pe drum și-a amintit de acel necunoscut chipeș, care i-a dat sticla ce cu atîta siguranță îi păzește soția de privirile străinilor.

Cînd a sosit acasă a răsturnat sticla și a înlemnit. În fața lui stătea soția și lîngă ea un tînăr frumos.

– Într-adevăr este uimitor! Doar sticla a fost bine închisă. Cum de a pătruns acolo acest tînăr? În orice caz, și-a dat seama că nu este ușor să păzești o soție tînără și frumoasă.

FEMEIA CEA FRUMOASĂ (Poveste chinezească)

Corelații

Între cuvintele numerotate cu cifre în coloana din stînga și cele numerotate cu litere în coloana din dreapta există o anumită legătură.

Scrieți deasupra liniuțelor cifra corespunzătoare.

1. Iula	_____	a) Medic, poet, regizor
2. Budapesta	_____	b) Teodor
3. Bătănia	_____	c) Ardelenescu
4. Otlaca-Pustă	_____	d) Protocol de pacificare româno-maghiar
5. Micherechi	_____	e) Familia
6. Leta Mare	_____	f) De-aș avea...
7. Chitighaz	_____	g) Ion
8. Seghedin	_____	h) Cîlau bătrînu

L. B.

Dezlegare:

3. a) Lucian Magdu s-a născut în acest oraș
7. b) Povestitorul Teodor Șimonca a fost chitighăzean
5. c) Dans popular cunoscut în această comună
8. d) Aniversare la 150 de ani de la sem-torul a fost otlăcan
6. e) Iosif Vulcan a trăit aici
2. f) Poezia lui Eminescu a apărut la Bp.
1. g) Romanul lui Rebreanu, scrisorul a trăit în orașul Iula
4. h) Poveste a lui Mihai Părdi, povestitorul a fost otlăcan

Vecherd

„...mă leg din suflet și din inimă de satul meu natal”

În sătulețul bihorean Vecherd s-au îmbunătățit condițiile de trai conform posibilităților, mai ales în privința infrastructurii (introducerea gazului metan și a apei în locuințe, racordarea comunei la circuitul telefonic național crosbar, drumurile sînt peste tot întreținute). Toate acestea par lucruri firești pentru oamenii care trăiesc într-un mediu urban, dar într-o localitate mică, fenomenele amintite constituie un dar adevărat.

Cei obișnuiți cu vârtejul vieții de la oraș aproape nu ne putem imagina existența liniștită, specifică de la sat, unde parcă nu se întâmplă nimic.

Tocmai despre aceste lucruri am discutat cu **Iulia Monok** (53 de ani), pe care am întâlnit-o la Primărie, unde lucrează din anul 1991, ca femeie de serviciu.

La început am rugat-o să facă o prezentare generală a familiei.

— Eu mă leg din suflet și din inimă de satul meu natal, chiar dacă este foarte mic, cu 200 de locuitori, la „capătul lumii”, cum spuneti. Străbunii, bunicii sînt născuți aici, pe mama am pierdut-o în anul trecut iar tata a decedat cu zece ani în urmă, Dumnezeu să-i ierte și să-i odihnească. Sîntem șase frați, dintre care trei surori ne-am stabilit aici, o altă soră și fratele mic trăiesc la Jaca iar Laci, fratele mare trăiește cu familia la Budapesta.

— Ce-nseamnă casa părintească pentru membrii familiei?

— Pe scurt aș răspunde (cu ochii înlăcrimați!) că: foarte mult. Am decis cu toții că vom păstra casa părinților, astfel păstrînd și amintirea pioasă a părinților noștri. Cu toții ținem o legătură foarte strînsă, ne întîlnim permanent. Chiar Laci împreună cu soția Nelli, bătrînică de altfel, se deplasează aici cu mult drag, simțindu-se nespul de bine acasă, în vatra strămoșească, de care se leagă mii și mii de clipe de neuitat. Chiar în vara aceasta concediul, trei săptămîni l-au petrecut aici: fratele a renovat căsuța, am introdus gazul metan și am hotărît împreună că o întreținem, o îngrijim. Ne-am întrunit mic și mare, chiar și fratele mamei a sosit cînd am ți-

nut o mică petrecere și-am „fript clisă”, amintindu-și fiecare de cîte-o istorioară de pe vremuri.

— Sentimentul de român cum l-ați putea caracteriza în familie, în sat?

— Eu mă consider româncă, chiar dacă limba aici e pe calea pierzării. Nu avem grădiniță de copii, școală. Singurul loc de păstrare a limbii, identității, religiei este biserica. Cîndva, cînd eram încă tînără, totul era altfel... Azi tineretul părăsește locul natal, că aici nu există posibilități de muncă, de existență. Cînd eram fetiță, îmi amintesc ce mult îmi plăcea să umblu la orele de religie ținute de preotul Ferenc Lacina și de orele de română, ținute de profesorul Norbert Burján. Cîndva funcționa aici școală... În '64 a început mutarea succesivă la Jaca... La începutul anilor '70 școala s-a desființat definitiv.

Atunci, cu acest pas, a început să-și piardă rolul limba română, satul îmbătrînind, vîrstnicii decedînd, tinerii muțindu-se în altă parte... Dar generația mea a rămas încă purtătoare de valori românești. Știm cîtece bisericuști, colindăm împreună cu familia,

cîntăm „O ce veste minunată”... Dar limba literară nu o știm... Nu sînt sigură că numai din vina noastră... De exemplu, fratele Laci știe să vorbească frumos. El din clasa a 4-a a învățat la școala românească din Giula, și s-a perfecționat și mai tîrziu. Îmi pare bine că nepotul nostru a fost botezat la Paști, aici la biserica noastră...

— Cum vă descurcați, cu ce vă ocupați pe lingă acest serviciu?

— Prea multe posibilități nu avem. Îndeletnicirile casnice nu mai sînt rentabile. Nu plecăm niciunde. Încă nici măcar o dată n-am fost în vacanță, în excursie. Rămîne numai munca, truda zilnică. Nu avem timp de odihnă. Trăim, cum vedeți, Evike: așa, modest, dar într-o dragoste deplină, bucurîndu-ne de fiul nostru (29 de ani) care locuiește aici și de fiica (27 de ani) căsătorită la Váncsod și de nepotul scump (de un an).

La despărțire „Juci néni” mi-a mărturisit încă ceva: orice i s-ar promite, nu și-ar părăsi sătulețul care înseamnă pentru dînsa liniștea, vatra, rădăcinile, tot ce înseamnă cuvîntul „viață”.

— E. Bánai —

Plugarul și zugravul

Am un vecin: un om bătrîn care trăiește cu soția într-o casă veche, ascunsă între copaci, pomi și flori. Doi vîrstnici tăcuți, pe care îi întîlnesc doar rareori. Acest bătrîn, cu umerii aplecați, se ocupă foarte mult cu grădina lor de legume, cu mica lor livadă, cu cei cîțiva butuci de vie și cu cele cîteva tufe și flori din stradă.

Pînă acum încă nu am schimbat prea des vorbe, însă ne salutăm întotdeauna ca buni vecini. Cînd mă plimbam cu copilașii mei mici, se uita la ei cu ochi sclipitori, le mai zicea cîte-o vorbă blîndă și-și vedea de treabă. Știind că de mici copilașilor le plăceau florile, că-i interesau viețuitoarele mici, nu o dată le-a arătat cîte-un melc frumos, cîte-un fluturaș, le-a dat flori din grădină, flori de salcîm din stradă.

Pe mine m-a captivat mereu felul în care lucrează. Fără vorbe de prisos, fără să stea la taifas cu vecinii, în liniște și în muncă continuă, în ritm statornic. Cel mai mult îmi place să-l văd cînd cosește iarba din stradă. Nu cu o anumită mașină modernă, cum o fac aproape toți vecinii, ci în forma arhaică: cu coasa în mînă, cu cutea la brîu, tăind brazde drepte. Apoi adună ușor, cu fața zîmbitoare, pînă urmează faza cea mai invidiată de mine: adunarea grămezilor de iarbă într-o roabă — ca o minune. O roabă de o adevărată raritate, toată din lemn, cu formă mică, gingașă, cum nu am mai pomenit niciodată. Poate a moștenit-o de la părinți sau bunici. O roabă care slujește gazda de o viață și nu se defectează ca mașinile moderne, dar nici nu provoacă gălăgia asurzitoare a mașinilor de azi.

E singurul meu vecin, care, lucrînd, nu deranjează pe nimeni, lucrînd pe neobservate.

Și atunci, venim noi, generațiile tinere, care facem totul în goană, chiar și muncile din curte și grădină, deseori fără a simți bucuria preocupării respective. Noi tundem iarba în zgomot pătrunzător. Un vecin, tîmplar, ne asurzește deseori cu zgomotul năprasnic al motorului, celălalt vecin în timpul lucrărilor cu ferăstrăul...

Vi s-a întîmplat vreodată, sîmbăta sau duminica, că v-ați așezat cu o carte sau un ziar în mînă să citiți sub razele căldute ale soarelui de toamnă? Și, de-odată, în liniștea deplină, începe un zgomot sfîșietor. Și după ce încerci zadarnic să nu bagi de seamă gălăgia, simți cum te enervezi tot mai mult, pînă închizi supărat cartea, o arunci de-o parte și te apuci de lucru, ca să uiți de deranj. S-a spulberat plăcerea de citit și de odihnă! Adio „dolce far niente”!...

Am aflat că în cele mai multe țări occidentale preocupările de grădinărit, meșteritul de lingă casă sînt reglementate pe baza unor reguli riguroase, severe, stabilite de primăriile respective. De ex., e strict interzisă folosirea oricărei mașini zgomotoase la sfîrșit de săptămîină, în zilele de odihnă și de sărbătoare, tocmai ca să nu deranjezi vecinii. Aceste reguli au devenit norme în țările din Uniunea Europeană...

Și încă nu am pomenit de acea familie din strada vecină, unde careva membru al familiei e zugrav și de unde din cînd în cînd — în ciuda rugămintelor vecinilor! — se ridică din hornul clădirii din curte un fum gros, penetrant al deșeurilor de coloranți arși, un fum acru și greu, înăbușitor! În cazul acesta nu numai că ne deranjează, ne și periclitează sănătatea, încălcînd legile europene, ba chiar cele naționale. Cu astfel de oameni nu vom avea niciodată șansa de a deveni membri ai Europei Unite. Nici nu merităm!

Atunci, iar revin la vecinul meu bătrîn, care a rămas și la bătrînețe „plugarul” care-și iubește pămîntul pentru roadele care i le dă, își iubește mediul, conștient că: așa ești răsplătit precum lucrezi, tu ești responsabil pentru viitorul tău.

Mai avem de învățat da le vecinul meu de vreo 80 de ani, care probabil nu a agonisit avere, nu prea a călătorit prin țările occidentale, nu prea a învățat regulile de conviețuire pașnică cu vecinii, dar le cunoaște instinctiv. Și mai știe că: Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face!

— anra —

Colectarea cărților

Președinta Asociației de Prietenie Româno-Ungare din Arad, **Cucuruzan Ileana** s-a adresat prietenilor noștri din Ungaria cu rugămintea să strîngă cărți pentru Liceul „Csiky Gergely” din Arad. În liceul cu limba de predare maghiară învață 460-470 de elevi, însă nu are bibliotecă proprie. Cărțile în Ungaria — știm — sînt foarte scumpe și din bugetul strîmțorat al liceului nu se pot cumpăra cărți noi. Rămîne deci rezolvarea ce a avut succes: membrii asociației care trăiesc în Ungaria strîng cărțile folosite deja, dar în bună stare și valoroase, apoi le trimit la Arad. Este vorba în primul rînd de opere literare și de propagarea cunoștințelor, de enciclopedii și dicționare deopotrivă. Asociația de prietenie din Pécs a și început colectarea cărților. Pe baza apelului lansat la televiziunea orașului chiar și oameni din afara asociației au semnalat că participă cu plăcere la acțiunea de cărți. Dacă totul decurge bine, deja în toamna acestui an poate să ajungă la școala arădeană prima colecție de cărți din Ungaria.

Informații puteți afla de la:

Gyaraki Sándorné
Tel: (66) 321-360, 321-380

La Micherechi: Vîntătorii de muncă

De mai mulți ani, zeci și sute de români vin la Micherechi pentru a munci la vestitele sere de legume ale acestor harnici agricultori. Nici pînă la ora actuală legislația nu este favorabilă nici pentru micherecheni, nici pentru muncitorii din România. Acest aspect, reciproc avantajos într-un cadru legal, nu a fost abordat de autoritățile locale cu ocazia întîlnirii din 1 octombrie, la Micherechi, a celor doi premieri din Ungaria și România. Dacă situația anterioară persistă în aceeași nebulozitate, deși este cunoscută de ambele părți. Totuși concurența s-a amplificat atît de mult, încît românii vînează pur și simplu munca, iar numărul cetățenilor români crește zilnic, sezonul muncilor de

toamnă fiind demult deschis. La rîndul lor, acești cetățeni sînt vînați de poliție, reținuți, anchetați, iar unii sînt trimiși acasă cu viză de interdicție. Dincolo de toate aceste neplăcute aspecte, iese în evidență ostilitatea multor micherecheni față de acești oameni în venele cărora curge același sînge daco-roman, disprețul față de ei, de situația jalnică în care se află unii, fapt care îi determină pe mulți să bea alcool în cantități prea mari. Desigur, nu doresc să acuz nici pe unii, nici pe alții. Există localnici a căror inimă bate în același ritm cu al fraților lor din România, oameni de bine în adevăratul sens al cuvîntului, precum și români loiali, credincioși, harnici, ce nu fac de

rîs niciunde neamul românesc. Conjunctura economică nefastă a determinat migrații masive din Est spre Vest, de aceea trebuie înțeles faptul că în particular nimeni nu este vinovat, iar această situație poate constitui prilejul unor contacte benefice între românii din Ungaria și cei din România.

Ilie Munteanu

(N.R.: În ziua de 1 octombrie la Micherechi s-a întîrînit numai premierul Ungariei, **Viktor Orbán** și nu și cel al României, **Radu Vasile**. Dezbaterile problemei amintite de autorul articolului de mai sus, **Ilie Munteanu** nici nu era actuală, vizita premierului maghiar avînd drept scop inaugurarea aripei reconstruite a școlii românești.)

Delegația scriitorilor români în Ungaria

La sfârșitul lunii septembrie, o delegație a scriitorilor din România, în frunte cu **Laurențiu Ulici** președintele Uniunii Scriitorilor din România a făcut o vizită oficială în Ungaria, la invitația Uniunii Scriitorilor Maghiari. Cu ocazia aceasta, doamna **Ana Scarlat**, directoarea Centrului Cultural al României din Budapesta a dat un cocteil în cinstea oaspeților din București.

Întâlnirea prietenească a fost onorată și de prezența Domniei Sale **Petru Cordoș**, ambasadorul României din Budapesta, care a luat cuvântul precum și președintele Uniunii Scriitorilor Maghiari **Béla Pomogáts**. Membrii delegației române au fost, **Eugen Uricariu** secretar executiv și **Zsolt Gálfalvy**, președintele PEN clubului scriitorilor maghiari din România.

La Centrul Cultural al României din Budapesta expoziție de artă plastică cu titlul:

De la linie la formă

Participând recent la Centrul Cultural al României din Budapesta la cocteilul dat în cinstea delegației Uniunii Scriitorilor din România, am avut ocazia să vizionez expoziția „De la linie la formă”, în cadrul căreia și-a prezentat lucrările **Daniel Petru Ionescu**, pictor, grafician, care a terminat Academia de Arte Frumoase din București și sculptorul **Ettore Altieri** de origine italiană.

A fost interesant cum s-au legat aceste ramuri ale artei, a fost interesant cum au dorit să ne provoace, în mod particular, prin lumea artistică alcătuită de cei doi. Grafica, pictura și sculptura a tălmăcit o înaltă capacitate intelectuală, izvorită dintr-un punct ferm și luminos, legându-se de cele mai frumoase tradiții ale artei plastice din România.

Prezența românilor din Ungaria la Tîrgul Internațional de Carte din Frankfurt

(13-17 octombrie 1999)

În anul acesta, oaspetele de onoare al Tîrgului Internațional de Carte din Frankfurt este Ungaria. Naționalitățile din țara noastră vor fi prezentate de Biblioteca Centrală de Limbi Străine pe standul 9/2.

Românii, fiind o minoritate de seamă, cu numeroase publicații valoroase, expun 32 de feluri de cărți și reviste. Gama este variată: religie, etnografie, literatură, istorie, monografii, etc. Revistele *Lumina*, *Almanah*, *Izvorul*, *Annales '96*, *Simpozion*, săptămînalul *Foia românească* vor reprezenta cultura și viața românilor din Ungaria.

Biblioteca Centrală de Limbi Străine a pregătit un concis material în limbile germană și engleză pentru a da informații celor interesați în legătură cu această naționalitate.

Pentru prima oară avem posibilitatea de a prezenta în cadrul unui eveniment de acest gen o video-casetă despre folclorul românesc din Ungaria. Aceasta ne-a fost pusă la dispoziție de către Secția Română a Televiziunii Maghiare din Szeged. Caseta va fi rulată de mai multe ori pe zi în întreaga perioadă a tîrgului, la standul bibliotecii.

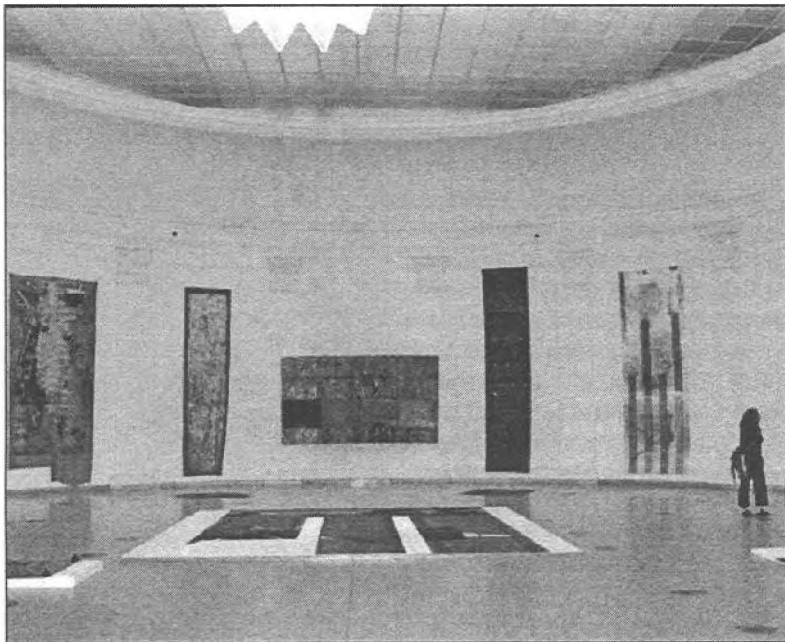
Va fi prezentată de asemenea caseta-audio de muzică populară românească din Ungaria „D-ar veni primăvara” (din cîntecele lui Vasile Papp).

În această vară, Biblioteca Centrală de Limbi Străine a editat pentru prima oară un CD-ROM cu titlul „Nemzetiségi Adatbázis” cu 15 000 de recorduri reprezentînd traduceri din literatura universală, publicate în reviste maghiare între anii 1987-1997. Și acest CD va fi prezentat în Frankfurt pe standul bibliotecii. În țară, oferim materialul autoguvernărilor, instituțiilor de cercetare, bibliotecilor și școlilor naționalităților, organizațiilor civile la preț de 20 000 ft.

Olga Eisele

Grupul de Creație „ATELIER PE HOTARE”

În ziua de joi, 14 octombrie 1999, ora 18, în Centrul Cultural al României din Budapesta (Izsó u. nr. 5.) s-a vernisat expoziția bursierilor din România de la Institutul de Arte Plastice din Budapesta și a colegilor lor din Ungaria cu titlul *Aleșd - 1999*. (Expoziția poate fi vizitată zilnic între orele 9-13, 15-18 pînă miercuri 20 octombrie a.c.)

Expoziție la Galeria de Artă din Budapesta „MOTIVE”

În luna septembrie - octombrie a.c., la Galeria Națională din Capitală am putut viziona expoziția - monstre cu titlul „Motive”. La această prezență am avut ocazia să vedem lucrările studenților de la Institutul de Artă meșteșugărească din Budapesta și lucrările unor artiști cu mare prestigiu cum este **Gábor Attalai**, **András Butak**, **Dóra Maurer** și, firește a multor tineri. Am văzut cărți ilustrate și covoare împodobite cu motive vegetale. Această interesantă expoziție a fost concepută de **László Beke**, directorul Galeriei Naționale. Ceea ce am văzut în sălile Galeriei Naționale m-a surprins: am fost copleșit de eleganța organizării, de lucrările expuse, care au reușit să formeze un arc între secole și ani, între 1900 și 2000, acum la sfârșit de mileniu. A fost prezentă atît șerpuirea motivelor vegetale specifice pentru „Ingendstil”, cît și posterele computerelor, astfel s-a întîlnit trecutul cu viitorul.

Lacrimile bucuriei

Sîmbătă și duminică, participînd la cursurile de istorie, am trăit momente minunate. Frumoase - în primul rînd fiindcă am auzit prelegeri de prim rang. Frumoase apoi - fiindcă m-am simțit bine în această comunitate, care s-a întrunit de astă dată pentru prima oară în această componență. Punctul culminant l-a însemnat pentru mine, în ambele zile, „momentul tineretului”. Tinerii participanți au încercat și au reușit să se relaxeze cu cîntece și povești. Toți trei „mici artiști” au fost însoțiți de familiile lor, de tata și de mama. Părinții, cu mîndrie îndreptățită și firească, și-au adus aici „nestematele sclipitoare”. I-au adus să ni-i arate, să ne arate, ce comori au ei acasă, la vatra lor. Fiecare familie aparte ne-a încîntat cu spiritul românesc ce domnește pe semne în casele lor. Ei ne-au dovedit că merită să fii demn strămoșilor tăi, și în acest fel trebuie să-ți crești copiii. Fiecare copil a fost natural, cuvîntul și cîntecul s-a revărsat asupra noastră ca apa limpede din izvor proaspăt și curat. Dar întreaga ținută a copiilor a fost la fel: simplă și curată. Cămașă albă ca spuma, apretată și călcată, parcă le-a întărit, în plus, înfățișarea, caracterul.

Laudă părinților! Laudă copiilor! Laudă celor care au întocmit programul!

Cel mai frumos rezumat l-a făcut, emoționat, un dascăl pensionar: „Doamnelor și Domnilor, a trebuit să trăiesc 74 de ani ca să fiu părtaş la o astfel de întrunire. A fost frumos! A fost atît de frumos, încît fără lacrimi, lacrimile bucuriei, nu pot rosti nici un cuvînt!”

Șt. Oroian

Programul
MTV1Az MTV
műsora

Október 18. hétfő

5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Szabadság tér 9.05 Bor és hatalom (spanyol sorozat) 10.00 A pampák királya (brazil sorozat) 11.10 Erdészház Falkenauuban (német sorozat) 12.00 Hírek 12.30 Hírmagazin 13.00 Nemzetiségi magazinok (cigány, szlovák) 13.58 Hírek 14.05 Szenszácó (kanadai sor.) 14.50 MC (ism.) 14.58 Hírek 15.00 A homok titkai (brazil sorozat) 15.30 Tizenhat (svéd sor.) 15.58 Hírek 16.00 Pillangósziget (ausztrál sorozat) 16.30 Kaliforniai álom (amerikai sor.) 16.58 Hírek 17.00 A tenger magazinja 17.30 Maradj velünk! 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 Megoldás 2000 18.35 Időkerék 18.30 Szerencsepercek 19.00 Mindent a szerelemért (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 A látogató (amerikai sorozat) 20.50 Ötvennyolc VOLT 21.00 Koffer 21.30 Ugye kicsit ismerős? 22.00 Híradó 22.05 Aktuális 22.30 Magyar Szalon.

Október 19. kedd

5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.05 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.00 A pampák királya (brazil sorozat) 11.10 Erdészház Falkenauuban (német sor.) 12.00 Hírek 12.30 Hírmagazin 13.00 Nemzetiségi magazinok (szlovén, német) 13.58 Hírek 14.05 Szenszácó (kanadai sorozat) 14.50 MC (ism.) 14.58 Hírek 15.00 A homok titkai (brazil sorozat) 15.30 Cimboratábor 15.58 Hírek 16.00 Pillangósziget 2. 16.30 Kaliforniai álom (am. sorozat) 17.00 A tenger magazinja 17.30 Katolikus krónika 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 THEMA 18.25 Időkerék 18.30 Vakáció a Mész család 19.00 Mindent a szerelemért (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Vízi zsaruk (ausztrál sorozat) 21.00 Telemázi 21.15 1989 – hónapról hónapra 22.05 Híradó 22.10 Aktuális 22.35 Szabad verseny.

Október 20. szerda

5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.05 Bor és hatalom (sp. sor.) 10.00 A pampák királya (brazil sor.) 11.05 Erdészház Falkenauuban (német sor.) 12.00 Hírek 12.30 Hírmagazin 13.05 Nemzetiségi magazinok (horvát, román) 13.58 Hírek 14.05 Szenszácó (kanadai sor.) 14.50 MC (ism.) 15.00 A homok titkai (brazil sor.) 15.30 Tizenhat (svéd sorozat) 15.58 Hírek 16.05 Kaliforniai álom (amerikai sorozat) 16.58 Hírek 17.00 A tenger magazinja (fr. sor.) 17.30 Tanúságtevők 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 THEMA 18.25 Időkerék 18.30 Ki marad a végén? 19.00 Mindent a szerelemért (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Önök kérték 20.30 TS 22.45 Híradó 22.50 Aktuális 23.15 TS.

Október 21. csütörtök

5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.05 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.00 A pampák királya (brazil sorozat) 11.10 Erdészház Falkenauuban (német sorozat) 12.00 Hírek 12.30 Hírmagazin 13.00 Együtt 13.58 Hírek 14.05 Szenszácó (kanadai sorozat) 14.50 MC (ism.) 15.00 A homok titkai (brazil sorozat) 15.30 Kisokos 15.58 Hírek 16.00 Pillangósziget 16.30 Kaliforniai álom (amerikai sor.) 16.58 Hírek 17.00 A tenger magazinja 17.30 Az utódok reménysége 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 THEMA 18.30 Ki marad a végén? 19.00 Mindent a szerelemért 19.30 Híradó 20.00 Szomszédok 20.30 Csináld magad Mr. Bean! 21.00 Örökös tagság 22.00 Híradó 22.05 Aktuális 22.30 Panoráma 23.00 Twin Peaks (amerikai sorozat).

Október 22. péntek

5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Szabadság tér 9.05 Bor és hatalom (spanyol sorozat) 10.00 A pampák királya (brazil sorozat) 11.10 Erdészház Falkenauuban (német sor.) 12.00 Hírek 12.30 Hírmagazin 13.00 Körzeti híradók 13.58 Hírek 14.05 Szenszácó (kanadai sorozat) 14.50 MC (ism.) 14.58 Hírek 15.00 Bach: V. Brandenburi verseny 15.25 Tisztelgés a forradalmi ifjúság előtt 16.25 Van öt perce? 16.30 Hová tűnt '56? 16.58 Hírek 17.00 Szentföldi szent helyek üzenete 17.20 TS 19.25 Időkerék 19.30 Híradó 20.00 Díszelőadás a Magyar Állami Operaházban 21.15 Emlekezés 21.50 Híradó 21.55 Aktuális 22.20 Lopott szépség (olasz-amerikai film).

Október 23. szombat

5.45 Agrárvilág 6.00 Aranyfűst 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.05 Te jössz! 9.55 A Magyar Köztársaság felfedezésének évfordulása 10.30 Hol-Mi? 11.00 Ablak 12.00 Hírek 12.05 Október 23. – A nemzet ünnepé 12.45 Magyarország lángokban 14.10 Hétfel 15.55 A Századunk Műhelyéből 16.20 1100 év Európa közepén 16.50 TS 18.55 Időkerék 19.00 Lottóshow 19.30 Híradó 20.00 Eldorádó (magyar film) 21.45 Híradó 22.10 A forradalom képei 22.55 Halálraítéltek (filmvallomások).

Október 24. vasárnap

6.00 Gazdatévé 6.20 „Így szól az Úr!” 6.30 Mackó apó meséi 6.50 Garfield a természet lágy ölén 7.15 Szusszantó 7.20 Zenegér 9.00 Élet apával (amerikai film) 11.00 Evangélikus istentisztelet 12.00 Hírek 12.10 A Bob hercegtől a Mágánás Miskáig 12.40 Visszatérés Edenbe (ausztrál sor.) 13.35 A kalózok kincse (olasz film) 15.15 Örömhír 15.40 Paracasz és az aranyat érő madarak 16.35 Emily (kanadai sor.) 17.25 Időkerék (angol sor.) 17.30 Bűvös hatos 17.55 TS – Gól! – PNB-mérkőzések összefoglalója 19.00 7 óra 20.00 Rögtön! 21.00 Holocaust (amerikai sorozat) 22.30 Rock Café magazin 23.25 Médiamix.

Programul
TV2A TV2
műsora

6.10 Faluvilág 6.25 Aerobik Norbival 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor., ism.) 8.55 Riviéra (ism.) 9.25 Friderikusz (ism.) 10.20 Autószalon 2000 (ism.) 10.50 Közvetlen ajánlat 11.20 Divatshow 11.45 Kiskedvencek klinikája 12.10 Edes hármásban (fr. vígjátéksorozat) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Holdtánc (angol film) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Szuper csapat (amerikai kalandfilm-sorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Samantha (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (perui sorozat) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sorozat) 20.00 Észak és Dél (amerikai sorozat) 21.45 Jó estét, Magyarországi! 22.30 Kettesben 23.15 Nyugat 24.00 Életvitel az Interneten 0.40 Vers éjféli után.

6.10 Faluvilág 6.25 Aerobik Norbival 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor., ism.) 8.55 Riviéra (ism.) 9.25 Szörmentén 9.50 Adrenalin 10.20 Segíts magadon! 10.50 Közvetlen ajánlat 11.45 Airport 12.10 Edes hármásban (fr. sor.) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Harold és Maude (amerikai vígjáték) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Szuper csapat (amerikai kalandfilm-sorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Samantha (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (perui sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sorozat) 19.55 Forró nyomon 20.50 JAG – Becsületbeli ügyek (am. sor.) 21.45 Jó estét, Magyarországi! 22.30 Tűzriadó (német sorozat) 23.25 Esküdt ellenségek (amerikai sor.) 0.20 Tudomány az Interneten 1.05 Vers éjféli után.

6.10 Faluvilág 6.25 Aerobik Norbival 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor., ism.) 8.55 Riviéra (ism.) 9.25 Baba-Mama magazin 9.50 Zoom (ism.) 10.50 Közvetlen ajánlat 11.20 Életvitel az Interneten 11.55 Follow me 12.10 Edes hármásban (fr. sor.) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Kutyaszorítóban (amerikai thriller) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Szuper csapat (amerikai kalandfilm-sorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Samantha (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (perui sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sorozat) 20.00 Rex felügyelő (osztrák-német sor.) 20.50 Esti Broadway 21.45 Jó estét, Magyarországi! 22.30 Music box (amerikai filmdráma) 0.50 Kultúra az Interneten 1.20 Vers éjféli után.

6.10 Faluvilág 6.25 Aerobik Norbival 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor., ism.) 8.55 Riviéra (ism.) 9.25 Airport – A reptér (angol dokumentumfilm) 9.50 Kiskedvencek klinikája 10.20 Hurrá, utazunk! 10.50 Közvetlen ajánlat 11.20 Kultúra az Interneten 11.55 Follow me 12.10 Edes hármásban (fr. sor.) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Halál a buszon (amerikai film) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Szuper csapat (amerikai kalandfilm-sorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Samantha (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (perui sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sorozat) 20.00 Friderikusz. Osztyáltyalálkozó 21.45 Jó estét, Magyarországi! 22.30 Bűnös szavak (amerikai krimi) 0.10 Magyarország holnap 0.45 Vers éjféli után.

5.55 Faluvilág 6.25 Aerobik Norbival 6.30 Jó reggelt, Magyarországi! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor., ism.) 8.55 Riviéra (ism.) 9.25 Divat Show 9.50 Magyarország holnap 10.20 Follow me 10.45 Fő az egészség 10.50 Közvetlen ajánlat 11.20 Tudomány az Interneten 12.10 Edes hármásban (fr. sor.) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Közelharc férfiak és nők között (amerikai vígjáték) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Szuper csapat (amerikai kalandfilm-sorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Samantha (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (perui sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sorozat) 20.00 Dáridó 21.45 Jó estét Magyarországi! 22.30 Szeszélyes éjszakák. Autószalon 2000 (autósmagazin) 23.00 Megigéztettek 3. (amerikai sci-fi) 0.25 Vörös cipellők (amerikai erotikus film).

6.00 Gyökereink 6.30 Repülő ház 7.00 TV2 Matiné 9.00 Cartoon Network 11.00 Partytévé 14.25 Számárköhögés (magyar film) 16.00 Jó barátok (amerikai vígjátéksorozat) 16.30 Dawson és a haverok (amerikai sorozat) 17.30 Herkules (amerikai fantaszi sorozat) 18.30 Tények 19.00 Rosalinda (mexikói sorozat) 20.00 Seherézádé (francia kalandfilm) 21.50 Érett nők dicsőrete (amerikai film) 23.45 Elkobzott történelem (angol dokumentumfilm) 0.40 Sok hűhó semmiért (A Szentendrei Teátrum előadása az 1998-as Művészetek Völgyében).

6.00 Reggeli gondolatok 6.30 Állatkert a hátszékben 7.00 TV2 Matiné 9.00 Cartoon Network 11.00 Parker Lewis sohasem veszít (am. ifjúsági vígjátéksor.) 11.25 Gimidili (amerikai ifjúsági sor.) 11.50 Hurrá, utazunk! 12.20 Vad világ (természetfilm-sor.) 13.15 Friderikusz. Osztyáltyalálkozó (ism.) 15.15 MacGyver (amerikai krimisor.) 16.10 Szuper csapat (amerikai kalandsorozat) 17.05 Mission Impossible – Az akciósport (angol akciófilm-sorozat) 18.00 Napló 19.00 Rosalinda (mexikói sorozat) 20.00 Seherézádé (francia kalandfilm) 21.55 Friderikusz. Szubjektív 22.50 Gól! Gól! Gól! 23.40 Az oroszán ugrani készül (magyar kémparódia) 1.10 Forró nyomon (ism.) 2.00 Vers éjféli után.

Programul
RTL KlubRTL Klub
műsora

6.00 Országgház (ism.) 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.05 Élettér (ism.) 9.15 Recept Klub (ism.) 9.25 Superman legújabb kalandjai (am. sor., ism.) 10.15 Barátok közt (sor., ism.) 10.45 Top Shop 11.15 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 12.10 Titkok és szerelmek (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Top Shop 13.55 Lili, a virágangyal 14.25 Klip Klub 14.45 Lassie (am. sor.) 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 A második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolok? 17.00 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Cobra 11 (német sor.) 20.55 Helyszíni szemle (bűnügyi dokumentumfilm) 21.45 Este (hírmagazin) 22.15 Brooklyn South (am. sor.) 23.05 A mi huszadik századunk (angol dokumentumfilm-sor.) 0.05 Pont hu 0.35 Fókusz (ism.) 0.55 Divatklip.

6.00 Antenna (ism.) 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.05 Élettér (ism.) 9.15 Recept Klub (ism.) 9.25 Superman legújabb kalandjai (am. sor., ism.) 10.15 Barátok közt (sor., ism.) 10.45 Top Shop 11.15 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 12.10 Titkok és szerelmek (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Top Shop 13.55 Lili, a virágangyal 14.25 Klip Klub 14.45 Lassie (am. sor.) 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 A második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolok? 17.00 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Csífi 20.55 Vészhelyzet (am. sor.) 21.45 Este (hírmagazin) 22.25 MMM (Mi? Mennyi? Miért?) 22.55 Hazafelé (francia film) 0.50 Fókusz (ism.) 1.10 Divatklip.

6.00 A Dunánál 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.05 Élettér (ism.) 9.15 Recept Klub (ism.) 9.25 Superman legújabb kalandjai (am. sor., ism.) 10.15 Barátok közt (sor., ism.) 10.45 Top Shop 11.15 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 12.10 Titkok és szerelmek (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Top Shop 13.55 Lili, a virágangyal 14.25 Klip Klub 14.45 Lassie (am. sor.) 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 A második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolok? 17.00 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Paula és Paulina (mexikói sor.) 20.45 A riporter: Frei Tamás 21.45 Este (hírmagazin) 22.25 Öreglányok (am. sor.) 22.55 Dóra mozija 23.25 Bűnvadászok (am. sor.) 0.15 Fókusz (ism.) 0.35 Divatklip.

6.00 Pont hu (ism.) 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.05 Élettér (ism.) 9.15 Recept Klub (ism.) 9.25 Superman legújabb kalandjai (am. sor., ism.) 10.15 Barátok közt (sor., ism.) 10.45 Top Shop 11.15 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 12.10 Titkok és szerelmek (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Top Shop 13.55 Lili, a virágangyal 14.25 Klip Klub 14.45 Lassie (am. sor.) 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 A második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolok? 17.00 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Élő pajzs (amerikai akciófilm) 21.45 Este (hírmagazin) 22.15 Visszaeső (amerikai krimi) 0.20 Fókusz (ism.) 0.40 Divatklip.

6.00 Ünneptájr 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.05 Élettér (ism.) 9.15 Recept Klub (ism.) 9.25 Superman legújabb kalandjai (am. sor., ism.) 10.15 Barátok közt (sor., ism.) 10.45 Top Shop 11.15 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 12.10 Titkok és szerelmek (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Top Shop 13.55 Lili, a virágangyal 14.25 Klip Klub 14.45 Lassie (am. sor.) 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 A második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolok? 17.00 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Koostoló 21.45 Este (hírmagazin) 22.25 Bekötött szemmel (német thriller) 0.10 Erotikus fantáziák 0.35 Fókusz (ism.) 0.55 Divatklip.

6.30 Bibliai kalandok (ism.) 7.00 Kölyöklklub 10.50 Csörre töltve 11.25 Mire gondolok? 11.30 Time Trax – Hajtsza az időn át (amerikai sci-fi sor.) 12.25 Kedvenc 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Pepsi Music Chart 14.10 Az utazás (angol-amerikai film) 16.35 SeaQuest Dsv – A mélység birodalma (amerikai sor.) 17.30 Várom a párom 18.30 Híradó 18.50 Fókusz plusz 19.10 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 20.00 Csekkben a tenger (amerikai film) 21.40 Heti Hetes 22.40 Híradó 22.55 Mesék a kriptából (am. horrorsorozat) 23.25 Életvesztélyben – Hétköznapi hősök 0.25 Beavis és Buttthead 0.50 Fókusz plusz 1.10 Divatklip.

6.30 Ez nem borszorkányság! (francia ismeretterjesztő sor.) 7.00 Kölyöklklub 10.50 Csörre töltve 11.25 A Sagala titka (lengyel kalandfilm-sor.) 11.55 Mire gondolok? 12.00 A világ körül Michael Palinnel (angol dokumentumfilm-sor.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Rock and roll mami (amerikai vígjáték) 15.05 Acapulco akciósport (amerikai sor.) 16.00 2x2 néha sok(k) (amerikai vígjátéksorozat) 16.30 Ausztrál expressz (ausztrál kalandfilmsorozat) 17.30 Dallas (am. sor.) 18.30 Híradó 18.50 Akták 19.10 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 20.00 Az utolsó emberig (amerikai akciófilm) 21.55 Igaz történetek: Bűske férfiak (amerikai film) 23.35 Híradó 23.50 Országgház 0.20 A világ körül Michael Palinnel (angol dokumentumfilm-sor., ism.) 1.15 Akták (ism.) 1.35 Divatklip.

Programul
TV RomâniaA Román
TV műsora

6.00 Matinal național 8.00 TVR Iași 9.00 Art-Mania (R) 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 Rock la miezul nopții 12.00 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 CiberFan. Viața la țară 13.30 Campionatele Mondiale de Gimnastică 15.25 Emisiune în limba germană 16.00 O vedetă... cu cîntece: Benone Sinulescu 16.30 Cuvînt pentru necuvîntătoare 17.00 Corect! 17.05 Jumiătatea ta 18.00 Avangpremieră 18.05 Serial. Sunset Beach 18.55 Amintiri din secolul 20 19.00 Jurnal 20.00 Serial. Doi băieți, o fată și o pizzerie 20.30 Știrile de sîmbătă asta 21.00 Culise. Magazin de reportaje și interviuri 21.45 Serial. Omul de nicăieri. 22.35 Jurnalul de noapte 22.45 Campionatele Mondiale de Gimnastică 23.45 Rugby: România–Irlanda.

6.00 Serial (R). Doi băieți, o fată și o pizzerie 6.30 Știrile de sîmbătă asta (R) 7.00 Serial. Povești de adormit copii 8.00 Campionatele Mondiale de Gimnastică 10.00 Art-Mania. Spații recuperate 11.00 Garantat 100%! 12.30 Lumea și noi 13.00 Arca... Marinei... în dilemă 15.30 Adevărul despre femei 16.25 Teleenciclopedia 17.10 Serial. Farmede 18.00 Joc 18.30 Serial. Carol și compania 19.00 Jurnal 19.30 Surprize, surprize... 21.30 Serial. Dr. Quinn 22.20 Jurnal 22.25 Săptămîna sportivă 22.35 Campionatele Mondiale de Gimnastică.

6.00 Ceasul deșteptător... 7.00 Universul Credinței 8.00 Desene animate. Ursulețul Winnie 8.30 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 10.00 Viața satului 11.30 Tezaur folcloric 12.30 De Luni pînă Duminică 13.15 Divertisment 14.40 Serial. Lumea bărbatilor 15.25 Auto Club 15.55 Serial. Blankenese 16.45 Spectacolul lumii văzut de Ioan Grigorescu 17.15 Trupa de șoc 17.55 Tragerile Loto Special 6/49 și Noroc 18.00 Joc 18.30 21. Prezintă Ștefan Bănică jr. 19.00 Jurnal 19.25 Duminica sportivă 19.50 Zodia VIP 20.50 Film. Cînd un băiat iubește o femeie 22.55 Jurnal 23.00 Pe față 24.00 Pariul Trio.

11.00 Surprize, surprize (R) 13.00 Jurnal 13.15 TVR Craiova 14.00 Pro Patria 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Agenția de plasare 17.00 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 17.05 Jumiătatea ta 18.00 Avangpremieră 18.05 Serial. Sunset Beach 18.55 Amintiri din secolul 20 19.00 Jurnal 20.00 Serial. Felicity 20.45 Serial. FBI C16 21.35 Cu ochii n patru. 22.20 Jurnalul de noapte 22.30 Recurs la morală 23.30 Marele jazz.

6.00 Matinal național 8.00 TVR Iași 9.00 Recurs la morală (R) 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 Marele jazz (R) 12.00 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 CiberFan. Lumea PC-ului 13.30 Repere sacre 14.00 Oameni ca noi. Părinți și copii 14.30 Convingturi 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Dor. Țara Secașelor. Documentar 16.30 Scuzati! Pardon! Mersi! 17.00 Corect! 17.05 Jumiătatea ta 18.00 Avangpremieră. Știri 18.05 Serial. Sunset Beach 18.55 Amintiri din secolul 20 19.00 Jurnal 20.00 Telecinemateca. Brezzy 21.45 Nu trageți! 22.00 Jurnalul de noapte 22.10 A–Facerea 23.10 7 Arte.

6.00 Matinal național 8.00 TVR Iași 9.00 A–Facerea (R) 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 7 Arte (R) 12.00 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 CiberFan 13.30 Evrika! 14.00 Muzica de capo al fine 15.00 Ecoturism 15.30 Medicina pentru toți 16.00 Hora satului... 16.30 Povești de dragoste 17.00 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 17.05 Jumiătatea ta 18.00 Avangpremieră 18.05 Serial. Sunset Beach 18.55 Evenimentele secolului 20 19.00 Jurnal 20.00 Film. Desertul de foc 21.35 În flagrant 22.20 Jurnalul de noapte 22.20 Café Corso 23.30 Rugby: România, în turneu final al Campionatului Mondial, meci pentru recalificare.

6.00 Matinal național 8.00 TVR Iași 9.00 Café Corso (R) 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 Lumea dansului (R) 12.00 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 CiberFan 13.30 Destinul unei națiuni 14.00 Convingturi 15.00 Pentru dv., doamnă! 16.00 La telefon, muzica populară! 16.25 Casa mea 16.55 Rezultatele tragerilor Super Loto 5/40 și Expres 17.00 Corect! 17.05 Jumiătatea ta 18.00 Avangpremieră. Știri 18.05 Serial. Sunset Beach 18.55 Amintiri din secolul 20 19.00 Jurnal 20.00 Serial. Moștenirea 20.50 Reflectii rutiere 21.05 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Doamna ministru 22.05 Jurnalul de noapte 22.15 Punct ochit 23.15 Rock la miezul nopții 0.15 Pariul Trio.

Vineri, 15 octombrie

Sîmbătă, 16 octombrie

Duminică, 17 octombrie

Luni, 18 octombrie

Marți, 19 octombrie

Miercuri, 20 octombrie

Joi, 21 octombrie

ÎN LIMBA MATERNĂ – emisiune radiofonică în limba română

18 OCTOMBRIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

19 OCTOMBRIE, MARȚI (redactor: Anamaria Brad)

19.00 Introducere, cuprins 19.05 Știri și informații 19.10 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 19.20 Oameni celebri români – serial 19.28 Încheiere.

20 OCTOMBRIE, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)

19.00 Introducere, cuprins 19.05 Știri și informații 19.10 Sport – știri, rezultate, competiții 19.28 Încheiere.

21 OCTOMBRIE, JOI (redactor: Eva Iova)

19.00 Introducere, cuprins 19.02 Magazinul vîrșnicilor 19.28 Încheiere.

22 OCTOMBRIE, VINERI (redactor: Anamaria Brad)

19.00 Introducere, cuprins 19.05 Știri și informații 19.10 Nota săptămîinii 19.15 Actualități la românii din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Virșet 19.20 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 19.25 Revista „Foi românești” 19.28 Încheiere.

23 OCTOMBRIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45 „Party Time” – magazin de muzică ușoară 15.00 „Pe undele Europei” – magazin euroregional 15.58 Încheiere.

24 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.00 Retrospectiva săptămîinii (spicui din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămîinii) 15.00 Magazinul vîrșnicilor (reluarea emisiunii de joi) 15.30 Retrospectiva evenimentelor politice ale săptămîinii – program preluat de la Radio Budapesta 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru: 20 octombrie 1999 (MTV1 ora 13.25)

reluare: 24 octombrie 1999 (MTV2 ora 6.25)

Programul prevăzut al săptămîinii viitoare

Magazinul „Ecranul nostru” se va ocupa în săptămîina viitoare cu o singură temă, asigurîndu-i întregul spațiu de emisie. Schimbările sociale decurse în mod radical după cel de-al doilea război mondial au afectat și comunitatea românilor din Ungaria. Micherechiul, cu marcanta sa romanitate, a trăit cele mai spectaculoase schimbări la începutul anilor '70. După saurarea apei freate, și prin încetățenirea cultivării zarzavaturilor în sere, „de pe o zi la alta” s-a schimbat și modul de viață a micherechenilor. Valorile materiale vechi au devenit doar niște obiecte ieșite din uzul zilnic, în locul caselor tradiționale s-au ridicat clădiri moderne, ca la orașe. Se pare că trecutul, cu sărăcia, s-a dat uitării pentru veșnicie. Dar oare trebuie păstrate amintirile trecutului? Obiectele și casele tradiționale sînt tot mai puține. Cum s-ar putea salva urmele strămoșilor? Ar trebui o casă-muzeu în sat? Se mai poate realiza colecționarea valorilor materiale ale trecutului? La aceste și asemănătoare întrebări caută răspunsul redacția românească a Televiziunii Maghiare cu ajutorul specialiștilor și a micherechenilor.

Realizator: Ștefan Crăsta

FM 92,1 STEREO**RADIO VOCEA****EVANGHELIEI ORADEA**

5.00–5.30 Actualități BBC 5.30–7.00 Bună dimineața 7.00–7.20 Știri locale 7.30–8.30 Muzică și meditații biblice 8.30–9.30 Predică 9.30–11.00 Lecturi biblice, știri, mesaje creștine și muzică 11.00–12.00 Divina armonie 12.00–13.00 Răspundem ascultătorilor 13.00–13.30 Actualități BBC 13.30–15.00 Lecturi biblice, meditații biblice, muzică 15.00–16.00 Știri, mesaje creștine, muzică 16.00–17.00 Știri, mesaje creștine, muzică 17.00–17.45 Actualități BBC 17.45–18.00 Anunțuri și reclame 18.00–18.45 Reluare: Predică 18.45–19.10 Emisiune pentru copii 19.10–19.30 Muzică 19.30–20.00 Cu brațele deschise 20.00–20.30 Actualități BBC 20.30–21.00 Carte pe unde radio 21.00–22.00 Emisiune de viață spirituală 22.00–23.00 Predică 23.00–5.00 Nocturna R.V.E. (muzică, meditații biblice, mesaje creștine, lecturi biblice)

RADIO VOCEA EVANGHELIEI PENTRU EUROPA
SW 49 m, zilnic 18.00–18.45

MW 1395 kHz, luni, marți 21.15–21.30

11 copii și 3000 de viori

Marele constructor de viori, viole și violoncelle cremonezul Antonio Stradivari (1644–1737) datorează măiestria neîntrecută a instrumentelor făurite de el unei mari exigențe în procesul fabricării lor.

Procesul acesta începea cu alegerea lemnului potrivit: așa cum Michelangelo își alegea singur blocurile de marmură ale viitoarelor statui, Stradivari rătăcea zile în șir prin păduri, stătea îndelung de vorbă cu arborii, îi pipăia, îi ciocănea, își lăsa urechea de scoarță lor, astfel încît ceea ce ducea acasă îi „cînta” în mîină de multe ori înainte chiar de a potrivi strunele pe călușul viorii. Nu-i era indiferent materialul cu care lucra, fibrele lemnului, nuanța și netezimea lui, felul în care absorbea vibrațiile în diferitele sale straturi.

Cu toate acestea, Stradivari a distrus aproape jumătate din tot ce a făcut, izbînd fără părere de rău de zidul atelierului instrumentele care i se păreau că nu corespund idealului său de sonoritate, claritate, finețe.

Trecînd prin îndelungate căutări și prin numeroase înfrîngerii, a ajuns spre sfîrșitul vieții sale la o desăvîrșire rar atinsă în domeniul construcției de instrumente muzicale: viorile lui au un ton plin, de orgă, forma alungită, de f, a nărilor prin care ele respiră are o formă gîngășă, culoarea lemnului tratat cu lacuri savante – preparate după rețeta pictorilor Renașterii – variază de la galbenul mat al pergamutei, la castaniul roșcat al frunzei de vie, întregul instrument fiind svelt, cu goluri și sinuoziități dulci, ca niște subsuori de fecioară.

Cu toate că pe deplin conștient de măiestria sa fără seamăn, messer Antonio a fost toată viața un om vesel, înclinat spre glumă și taifas. La Cremona era invidiat de mulți pentru calmul său proverbial.

Se afla, într-o seară, la o masă a hanului „Roata de aur”, sorbind dintr-un urciur de lut vinul aprins de Sicilia, care avea mare căutare între membrii breslei constructorilor de instrumente. În cîrînd se așeză lîngă proaspătul primar al urbei, un tînăr irascibil și ambițios din cale-afară, care nu se bucura de prea multă simpatie din partea concetățenilor săi. Mîhnit de lipsa sa de popularitate, se hotărî să-i ceară sfat vestitului maestru.

– Ce să fac să ajung la calmul și la înțelepciunea dumată, messer Antonio? – întreabă el cu sfială.

– Hm – răspunse Stradivari cu seninătate și-un zîmbet ascuns în pupile – fă ca mine: unsprezece copii și trei mii de viori!

Barza, un abil meteorolog

Se știe că păsările pot să simtă schimbarea vremii și chiar pot anticipa cum va fi sezonul viitor. Barza este un astfel de priceput meteorolog. Cînd oamenii dau peste puii de barză căzuți din cuib, de cele mai multe ori se străduiesc să-i urce la loc, neștiind că puii de fapt au fost azvîrliți de barza-mamă. Chiar reajunși în cuib, puii sînt condamnați, deoarece barza nu-i va mai hrăni, părăsindu-i în scurt timp.

Cum se explică acest comportament dur? Iată: barza a avut semnele ei care au avertizat-o că vara va fi deosebit de secetoasă. O astfel de vară seacă va face foarte dură viața acestor păsări care viețuiesc în zonele mlăștinoase, bogate în hrană. Ceea ce mai rămîne abia va ajunge indivizilor maturi.

Rezultate din
campionatul de fotbal
al Ungariei

Divizia II (NB II)
Giula–Gyomaendrőd 1-0

Divizia III (NB III)
Bátania–Hódmezővásárhely 0-4

Seria I. a jud. Bichiș
Medgyesegyháza–Micherechi 1-0
Aletea–Füzesgyarmat 1-0

MICA PUBLICITATE

La Giula

Restaurantul „Pescarul”

Cunoscutul oraș balneoclimateric din sud-estul Ungariei, Giula, s-a îmbogățit cu un nou complex ospitalier: în incinta băilor, str. Part nr. 3, a fost dat în folosință restaurantul „Pescarul”, cu o grădină de vară și un minihotel cu 10 camere dotate cu aparatură corespunzătoare zilelor noastre (tv, telefon, etc.). Acest complex asigură oaspeților dornici să-și petreacă zilele de odihnă în Giula alături de specialități de pește și un sortiment bogat cu preparate culinare maghiare. Informații detaliate se pot afla la telefonul: 00-36-66/466-303. Vă spunem: bine ați venit la noi și poftă bună!

REPA – RENT S.R.L. – str. NUSZBEK nr. 10 – GIULA

ÎNCHIRIAZĂ ȘI EXECUTĂ REPARAȚII AUTO

ÎN PERMANENTĂ SE POT ÎNCHIRIA URMĂTOARELE TIPURI DE MAȘINI

VOLKSWAGEN VENTO 1.8
VOLKSWAGEN GOLF III 1.4, 1.6
VOLKSWAGEN POLO CLASSIC 1.4

OPEL KADETT 1.3 S
LADA SAMARA 1.5
LADA 2105 1.3

INFORMAȚII LA TELEFON: 06-30/9586-419

Știați că...

● Egiptenii au inventat calendarul solar? Acesta era împărțit în 12 luni de câte 30 de zile, plus cinci sau șase zile la sfîrșitul anului.

● În secolul nostru munții Alpi au crescut cu 10 cm? Ei se înalță anual cu 1–1,5 mm.

● Carusso a fost un pasionat colecționar de monede vechi și medalii? După moartea sa, 1700 dintre piesele colecției sale au fost vîndute la licitație la Philadelphia și la Neapole.

Foto: Eva Ruja Bányai

Startul lemnului pentru încălzire

Există în Giula un loc unde se poate mânca ieftin și bine?

DA! la

Restaurantul
„Pivnița cu bere”
(Sörpince)

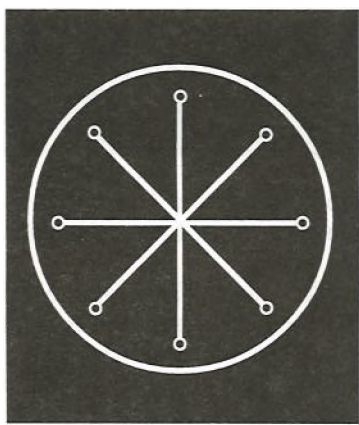
din Giula, Piața Kossuth nr. 2.

- Preparate ale bucătăriei tradiționale maghiare și românești
 - Mese festive
 - Sărbătorirea unor evenimente de familie
 - Întîlniri ale oamenilor de afaceri
- Informații la telefon: 66/362-382

Magazinul Nyisztor
din centrul comunei
Micherechi

Vă așteaptă cu un sortiment bogat de produse alimentare la prețuri accesibile. Tot aici se pot procura folii din polietilenă și material plastic la prețuri convenabile.

Așteptăm cumpărătorii noștri la adresa:
Micherechi, str. Kossuth nr. 105.
Tel.: (66) 375-038

ORTODOXIA

ANUL II NR. 10.

OCTOMBRIE 1999

ACATISTUL CUVIOASEI MAICII NOASTRE PARASCHEVA

14 octombrie

ICOSUL 1:

Ingerii din cer cu laude primind duhul tău cel fecioresc din pământeștile locașuri, de bucurie te-au încununat pentru vredniciile tale; căci femeiesc trup purtând și fire slăbănoagă, ai știut a birui toate puterile vrăjmașilor prin buna înțelepciune; pentru aceasta-ți cântăm:

Bucură-te, înțeleaptă fecioară;
Bucură-te, porumbiță cuvântătoare;
Bucură-te, suflet ingeresc în trup fecioresc;
Bucură-te, vrednică mijlocitoare către Domnul;
Bucură-te, mângâierea oamenilor;
Bucură-te, alinarea de suferință;
Bucură-te, nădejdea noastră cea tare;
Bucură-te, întărirea credincioșilor;
Bucură-te, liman lin și neînvișor;
Bucură-te, pilda bunei cucernicii;
Bucură-te, luminarea celor nepricepuți;
Bucură-te, scăparea celor deznădăjduiți;
Bucură-te, Paraschevo, mult folositoare!

CONDACUL al 13.-lea

Ne închinăm lui Dumnezeu și cinstim sfintele tale moaște, Cuvioasă Maică Paraschevo, propovăduind cu mărire și cântări toate minunile tale care prin darul lui Dumnezeu și pentru a noastră mântuire am dobândit; bine primită fă rugăciunea noastră, sfântă, și grăbește totdeauna a ne ajuta ca să cântăm cu bucurie isprăvile tale și slava lui Dumnezeu: Aliluia!

RUGĂCIUNE

Doamne Dumnezeul nostru, Tu, Cel ce ai zis și s-a făcut toată făptura, nu întoarce fața Ta de la noi păcătoșii ca să nu vină asupra-ne mânia cea groaznică și înfricoșătoare a durerilor, care este rodul păcatelor noastre, ce în toată ziua, nenumărate, cu nesocotință le săvârșim. Noi sintem păcătoși, netrebniți și plini de răutate; iar Tu ești izvorul vieții și al milostivirii. Nu ne lăsa, Doamne! Nu trece rugăciunea noastră a păcătoșilor, nici ne răsplăți nouă după nelegiuirile noastre, ci pentru că nu sintem vrednici a cîștiga milostivirea prin sînguința cea de toate zilele, dăruiește-ne-o Tu ca un îndurat mult – Milostiv.

Doamne, pentru rugăciunile Cuvioasei Maicii noastre Parascheva, dăruiește-ne nouă sănătate și viață ferită de toată răutatea și ne întărește cu Duhul Tău cel stăpânitor, ca din adâncul inimilor, cu bucurie să slăvim preasfânt numele Tău în veci. AMIN

Aducerea moaștelor în Biserica, Sfinți Trei Ierarhi din Iași

Cuviosul Dimitrie cel nou din Basarabi

27 octombrie

Nașterea după trup a Sfântului Dimitrie cel Nou și nașterea întru Hristos, cea din apă și din Duh, s-au petrecut într-un sat la sud de Dunăre, cu denumirea voievodală românească de BASARABI, care se găsește la 2-3 km depărtare de cetatea Rusciuc. Părinții Sfântului Dimitrie erau ortodocși, de origine valahi (români) și se îndeletniceau cu agricultura și cu creșterea vitelor.

Deși nu s-au păstrat prea multe mărturii scrise, în legătură cu data exactă a nașterii sale, din tradiția rămasă, atât în Nordul cât și-n sudul Dunării, se crede că Sfântul Dimitrie ar fi văzut lumina zilei pe timpul binecredincioșilor împărați Petru și Ioniță Asan. De asemenea peste tot în însemnările cele puține și foarte generale despre el, se spune că tânărul Dimitrie a fost întâi păstor și pe urmă a devenit călugăr. Păscând oile și vitele satului pe colinele din preajma Dunării și pe văile râului LOM, avea timpul necesar să încerce înțelegerea tainică a cuvântului Sfintei Scripturi, care zice: Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria." (Psalmul 18, 1)

Trăirea sa în sânul naturii, cu ochii concentrați mereu la podoabele de zi și de noapte ale cerului, l-a ajutat pe tânărul Dimitrie să iubească nespus de mult pe Dumnezeu făcătorul tuturor.

Prin viața cea cu totul îmbunătățită trăită în mijlocul ispitelor din lume, Cuviosul Dimitrie a reușit să se izbăvească de multe înclinări spre rău și, asemenea unui viteaz ostaș al lui Hristos, încerca zi și noapte să alerge spre luptele duhovnicești cele mai anevoioase. Dedându-se pe sine postului aspru, privegherii și rugăciunilor de toată noaptea, sporea întru acestea cu smerita cugetare și cu dragostea de Dumnezeu.

Fiind încă păstor al vitelor din satul său natal și ducând o viață model de curățenie, rugăciune și smerenie, năzuind mereu spre acea trăire închinată numai lui Dumnezeu prin renunțarea la grijile vieții și prin cugetare permanentă la cele înalte, atunci când focul dragostei duhovnicești și chemarea de sus l-au înaripat către înalta trăire cu Dumnezeu, după chipul cel ingeresc, alesul Lui, Dimitrie a părăsit totul: părinți, frați avere și „luându-și crucea”, a pornit să urmeze pe Domnul Iisus.

Nu putem afirma cu certitudine unde a început viața monahală a Cuviosului Dimitrie. Sunt păreri că el ar fi dus întâi un trai singuratic și de aceea s-ar fi retras într-o peșteră ce se afla în apropierea satului Basarabi, pe o creastă de stâncă prăpăstioasă, la poalele căreia murmurau tainic șuvoaiele râului Lom.

Luând însă în considerație faptul că în prima jumătate a veacului al XIII-lea, când atât pe teritoriul Bulgariei de azi, cât și în Țările Române, exista o viață monahală destul de bine organizată, este foarte probabil că Părintele nostru Dimitrie cel Nou și-a închinat tinerețea, la început, într-o comunitate monahală mai bine cunoscută. Este cazul cu Mănăstirea rupestră de la Basarabi, existentă în Dobrogea noastră străveche, pe malul drept al Dunării, deci în Scîția Mică (în preajma localității Murfatlar), unde se crede că firul trăirii mănăstirești a continuat să existe acolo până târziu, după invazia turcilor. Poate că și supranumele de BASRABOV (Din Basarabi) i s-a dat pentru că el s-a nevoit în comunitatea monahală de aici.

Ajungând Sfântul Dimitrie la binecuvântate bătrânești și, prin descoperire dumnezeiască, cunoscându-și de mai înainte, sfârșitul, după ce s-a așezat între două lespezi de piatră, pe țărmul râului Lom, înconjurat fiind doar de sfinții îngeri, și-a încredințat sufletul lui Dumnezeu. Și trecând multă vreme, au venit apele Lomului în care s-au pornit lemnele și pietrele de prin preajmă, făcând să cadă în apă și cele două pietre între care erau adăpostite moaștele Sfântului Dimitrie. Fiind acoperite de nisip și de prundiș, moaștele au rămas multă vreme neștiute în albia râului. Trimițând Dumnezeu pe îngerul Său, care s-a arătat în vis, unei copile ce suferea de un duh al neputinței, i-a zis: „Dacă mă vor scoate părinții tăi din apă-arătându-i și locul -, eu te voi vindeca pe tine”. Și sculându-se copila a spus visul părinților săi. Atunci, adunându-se popor mult și preoți s-au dus la locul unde zăceau moaștele și le-au scos întregi, strălucind ca o lumină.

După această minunată descoperire, cum era și firesc moaștele Sfântului Dimitrie au fost duse cu cinste în biserica din satul său natal Basarabi. Străbătând vestea prin toate împrejurimile despre aflarea moaștelor Sfântului Dimitrie cel Nou și despre multe minuni ce se făceau prin el, un voievod al Țării Românești a trimis anume preoți și demnitari să se intereseze de felul cum se păstrează și se păzesc aceste sfinte moaște în localitatea Basarabi.

După multe minuni, binefaceri și binecuvântări revărsate asupra binecredincioșilor, pe care Dumnezeu le săvârșea și la moaștele Sfântului Dimitrie, între anii 1769-1774, s-a mai întâmplat un semn minunat. Fiind război între Rusia și Poarta otomană, la armatele rusești conduse de generalul Slatăcov au ajuns la dunăre și apoi în localitatea Basarabi, unii dreptcredincioși s-au gândit să salveze această comoară duhovnicească de furia distrugătoare a puhoiului turcesc. Generalul rus a dat poruncă în grabă ca racla Sfântului Dimitrie cel Nou să fie dusă în Rusia. Trecând cortegiul prin Țara Românească și ajungând la București, un creștin ortodox român, anume Hagi Dimitrie, l-a rugat pe general să nu înstrăineze sfintele moaște, ci să le dăruiască românilor, având în vedere că Sfântul Dimitrie este de origine valah (român) din sudul Dunării. Învaindu-se la aceasta, el a luat totuși mâna cea dreaptă a sfântului și a trimis-o la Kiev, unde se crede că se păstrează și astăzi în Lavra Pecersca.

Sfintele moaște au fost întâmpinate de toți credincioșii bucureșteni cu multă evlavie și cu cinste cuvenită, au fost așezate în catedrala mitropoliei Țării Românești din București, în zilele Mitropolitului Grigorie. De atunci și până astăzi ele Sunt păstrate cu sfințenie aici. Cuviosul Dimitrie cel Nou, ocrotitor al Bucureștilor și al Țării românești a devenit astfel ajutor în nevoi al tuturor celor ce îl cinstesc cu evlavie, cum s-a dovedit și pe meleagurile sale natale.

Luând în seamă darurile dumnezeiești care lucrează în lume, văzând minunile Cuviosului Dimitrie cel Nou și facerile sale de bine - pe care le-a arătat și le arată credincioșilor -, Sfânta noastră Biserică îl socotește pe bună dreptate doctor iscusit al bolnavilor, izbăvitor al celor chinuți de dureri necurate, întăritor al bătrânilor, învățător al celor tineri, mângâietor al celor întristați, grabnic ascultător al celor ce se roagă, izbăvitor al celor se sunt în primejdii, sprijinitorul întregii creștinătăți, precum și ocrotitorul țării noastre.

(Fragment din volumul: „Sfinți Români Apărători ai Legii Strămoșești”)

„Dacă vrea cineva să vină după mine, să se lepede de sine. Să-și ia crucea și să-mi urmeze mie.” MATTEI 16. 24

1 iulie a.c. P.S. Sa s-a întâlnit cu P. S. Timotei al Aradului la Facultatea de Teologie Ortodoxă Română din Arad.

2 iulie a.c. P.S. Sa a vizitat Reședința Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din Cluj-Napoca și câteva obiective și monumente importante din Cluj.

3 iulie a.c. P.S. Sa a participat la ceremonia căsătoriei Domnului Doctor Radu Bogdan Munteanu, vărul P. S. Sale, a oficiat Taina Sfintei Cununii, ținând un cuvânt ocazional la Biserica Ortodoxă Sfânta Treime din Cluj.

A vizitat Catedrala Armeano-Catolică din Gherla. Cu binecuvântarea Arhiepiscopului Bartolomeu al Clujului, a săvârșit Slujba Privegherii, ținând cuvânt de învățătură la Mănăstirea de maici Izvorul Tămăduirii și Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul de la Salva, unde a binecuvântat cina mănăstirească și s-a întâlnit cu Părintele Duhovnic al Mănăstirii – Prostosinghelul Teofil, cu Maica Stareță – Prea Cuvioasa Monahie Emanuela, cu maicile și surorile mănăstirii, cu tineri teologi de la Cluj, aflați în practică la mănăstire, cu credincioși din partea locului.

4 iulie a.c. P.S. Sa a săvârșit, cu binecuvântarea Arhiepiscopului Bartolomeu Sfânta Liturghie Arhierescă la Sfânta Mănăstire de la Salva, a ținut predica zilei, a participat la agapa oferită de soborul mănăstirii, binecuvântând pe credincioși.

5 iulie a. c. P.S. Sa a vizitat parohia Micherechi.

6 iulie a.c. P.S. Sa a participat la Budapesta la Conferința organizată de Congresul Evreiesc European, Conferința Rabinilor Europeni și Consiliul Organizațiilor Sinagoga Europe pe tema reconstrucției Iugoslaviei după război

7 iulie a.c. P.S. Sa a vizitat tabăra de creație a elevilor români din Julia de la Szanazug (la confluența Crișurilor Alb, și Negru).

10 iulie a.c. P.S. Sa a vizitat parohiile Chitighaz și Cenadul Unguresc, a acordat un interviu pentru postul de radio „România Internațional” București.

11 iulie a.c. P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie la parohia Cenadul Unguresc, rostind predica zilei și slujit la parastasul de 40 de zile al credinciosului Nicolae Becan, tatăl preotului paroh, ținând și un cuvânt ocazional.

A vizitat mănăstirea Ortodoxă sârbească Grabovaș cu ocazia hramului: Sfinții Apostoli Petru și Pavel, după calendarul iulian (29 iunie–12 iulie).

12 iulie a.c. P.S. Sa a coordonat activități gospodărești la Reședința Episcopală din Julia.

13 iulie a.c. P.S. Sa a săvârșit Slujba Vecerniei la Catedrala Episcopală.

14 iulie a.c. P.S. Sa a vizitat parohia Cenadul Unguresc și a luat parte la Seghedin la manifestările prilejuite de aniversarea a 150 de ani de la revoluția din 1848–49. A sfințit, împreună cu Episcopul Catholic al orașului, placa comemorativă din Piața Szécheny, a participat la Simpozionul organizat în sala de festivități a Primăriei și la recepția oferită de organizatori. S-a întâlnit cu un grup de tineri liceeni români.

15 iulie a.c. P.S. Sa s-a întâlnit cu specialiști în restaurarea monumentelor istorice, în vederea restaurării catedralei episcopale.

16 iulie a.c. P.S. Sa s-a întâlnit cu P.S. Timotei al Aradului.

17 iulie a.c. P.S. Sa a slujit Privegherea (Vecernia și Utrenia) de Duminică la Catedrala din Julia.

18 iulie a.c. P.S. Sa a slujit Sfânta Liturghie și a predicat la Biserica Înălțarea Domnului din Otlaca-Pustă.

A participat la Slujba Paraclisului Maicii Domnului în Catedrala Episcopală.

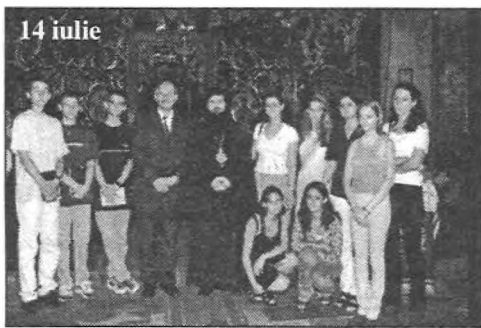
Itinerarul pastoral al Prea Sfințitului Părinte Episcop SOFRONIE, Episcop al Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria.

19 iulie a.c. P.S. Sa s-a întâlnit la Catedrala Episcopală cu un grup de restauratori. A fost oaspetele familiei Preotului Vicar Teodor Misarăș.

A slujit la Catedrala Episcopală Slujba Privegherii în ajun de Sfântul Ilie (Vecernie, Litie, Utrenie), cu acest prilej săvârșind pentru prima dată după o lungă întrerupere Slujba Litiei (slujbă cu rugăciuni speciale pentru pace și bine în lume și de binecuvântare a pâinilor – 5 pâini, a grâului, vinului și untdelemnului spre a se înmulți roadele pământului).

20 iulie a.c. P.S. Sa a participat la Sfânta Liturghie la biserica ortodoxă românească din Bătania și a predicat.

21 iulie a.c. P.S. Sa s-a întâlnit cu un

grup de călugări și călugărițe din România și a vizitat parohia Micherechi, discutând cu preotul paroh aspecte privitoare la bunul mers al lucrărilor la biserică.

22 iulie a.c. P.S. Sa s-a întâlnit cu P.S. Episcop Timotei al Aradului.

23 iulie a.c. P.S. Sa a făcut parte din Comisia de examinare a examenului de capacitate preotească pentru Arhiepiscopia Timișoarei, participând la ședința de lucru a Sinodului Mitropolitan al Mitropoliei Banatului, al cărui membru este.

24 iulie a.c. P.S. Sa a slujit la Slujba Vecerniei și Utreniei la Catedrală.

25 iulie a.c. P.S. Sa a slujit și a predicat la Peterd luând parte la agapa de la casa parohială.

A vizitat parohia Apatu inspectând lucrările în curs.

A participat la Catedrala Episcopală la Slujba Paraclisului Maicii Domnului.

26 iulie a.c. P.S. Sa a primit la Reședința Episcopală o delegație de la Consiliul Județean. A slujit Vecernia și Litia la Catedrală. A primit la Catedrală Corul Bellini din Budrio (Italia), care a susținut un microconcert.

A prezidat agapa oferită de Primărie în cinstea corului oaspete la Restaurantul Park din Julia.

27 iulie a.c. P.S. Sa a luat parte la Vecernia și Utrenia de la Catedrală și a asista la Concertul corului Bellini din Budrio (Italia), lângă cetatea din Julia.

29 iulie a.c. P.S. Sa a vizitat parohia de la Micherechi inspectând lucrările de renovare.

30 iulie a.c. P.S. Sa a luat parte la Bichișciaba la manifestările dedicate încheierii acordului de colaborare dintre județele Bichiș și Ilfov.

A asistat la slujba Privegherii în Catedrală.

31 iulie a.c. P.S. Sa a prezidat ședința de lucru a Consiliului Eparhial și agapa festivă. A primit la Catedrală și la Episcopie delegația județului Ilfov din România. A săvârșit sfeștania unor case ale credincioșilor din Julia.

A asistat la slujba Utreniei la Catedrala Episcopală.

1 august. A slujit Sfânta Liturghie, a predicat și a hirotesit întru Singhel pe Prea Cuviosul Ieromonah SILUAN MÂNUIȚĂ la Catedrala Episcopală. A asistat, la Catedrală, la slujba Paraclisului Maicii Domnului.

4 august. A slujit în Catedrală Paraclisul Maicii Domnului și a tuns întru rasofoar (pri-

ma treaptă călugărească) pe teologul Gheorghe Ion pentru Episcopia noastră.

A dat un interviu pentru Emisiunea în limba română a Radioului din Seghedin.

5 august. A slujit la Catedrală Paraclisul Maicii Domnului și Sfânta Liturghie și a hirotesit întru Protosinghel pe Prea Cuviosul Singhel Siluan Mănuilă.

A primit un grup de maici de la mănăstirea Sfânta Ana din Orșova (România).

A săvârșit Slujba Privegherii în Ajun de Schimbarea la Față (Vecernia, Litia și Utrenia), în cadrul căreia a făcut și Rânduiala tunderii în monahism (călugăriei) pentru teologul Gheorghe Ion, care a primit numele Paisie Monahul. A rostit cuvânt ocazional.

6 august. „Schimbarea la Față”. La Catedrala Episcopală a săvârșit Sfânta Liturghie în cadrul căreia a hirotonit întru ierodiacon (diacon călugăr) pe monahul Paisie și a asistat și a predicat la Taina Sfântului Maslu a slujit la Slujbele Vecerniei și Utreniei din seara de 6 august (ajunul zilei Cuvioasei Teodora de la Sihla – Sfântă Română).

7 august. Cuvioasa Teodora de la Sihla. A slujit Sfânta Liturghie la Catedrală, hirotonind întru Ieromonah (preot călugăr) pe ierodiaconul Paisie, pentru Catedrala Episcopală și a hirotesit întru eclesiarh catedral pe Prea Cuviosul Protosinghel Siluan.

8 august. A săvârșit Sfânta Liturghie și a predicat la catedrală; a săvârșit Taina Sfântului Maslu și a predicat în biserica din Otlaca Pustă. A vizitat casa parohială din Otlaca Pustă.

9 august. A avut o ședință de lucru cu specialiștii de la Monumentele Istorice pentru încheierea contractului de începere a lucrărilor de restaurare la Catedrală.

14 august. A luat parte la Slujba Prive-

gherii în ajunul Praznicului Adormirii Maicii Domnului (Vecernie, Litie și Utrenie), la Catedrală.

15 august. A săvârșit Sfânta Liturghie și a predicat la catedrala episcopală. A slujit și a predicat la Taina Sfântului Maslu la Micherechi și s-a întâlnit cu membrii Oastei Domnului din localitate, rostind cuvânt de învățătură la Adormirea Maicii Domnului.

17 august. A vizitat parohia Bătania.

18 august. A binecuvântat și a inspectat începerea lucrărilor de restaurare a Catedralei Episcopale. A primit pe doamna Delia Krasznahorkai, fiica părintelui Magdu din Bătania.

19 august. A controlat lucrările de la catedrală.

20 august. A primit pe domnul Ștefan-Ioan Stratul, medic primar stomatolog și doctorand în teologie, din Timișoara, însoțit de un tânăr catolic din Franța, în trecere prin Julia.

A participat la Budapesta în Cetatea Budei, la invitația Excelențelor lor, Domnii Árpád Göncz, Președintele Ungariei, Victor Orbán, Prim ministru și János Áder, Președintele Parlamentului, la festivitățile prilejuite de Ziua Constituției, ocazie cu care s-a întâlnit cu numeroase personalități ale vieții politice și culturale ale țării, miniștrii, șefi de culte; ambasadori acreditați la Budapesta.

21 august. A săvârșit Slujba Sfeștaniei (Sfințirea casei) în familia credinciosului Petru Muntean din Micherechi. A luat parte la Slujba Utreniei în Catedrală.

22 august. A săvârșit Sfânta Liturghie și a predicat la Bătania. A condus Slujba Parastasului pentru credincioșii Mihai și Florița din Bătania.

La Catedrala Episcopală din Arad, cu peimisiunea Episcopului locului, a pontificat Sfânta Taină a Cununii și a binecuvântat nunta tinerilor Codin Ștefan Șimonca-Oprîta (fost coleg de facultate al Prea Sfințitului) și Diana Teodora Orădan, fiica protopopului Aradului.

23 august. A vizitat parohia Bătania.

25 august. A primit pe doamna preoteasă văduvă Emilia Ciumpilă.

26 august. A acordat un interviu pentru emisiunea „Ecranul nostru”. A primit un grup de preoți și credincioși din părțile Aradului.

28 august. A fost oaspetele Centrului Cultural Român din Budapesta.

29 august. „Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul”. A slujit Sfânta Liturghie și a predicat, a participat la Slujba Parastasului pentru Părinții Mîndruțau, a ținut cuvînt ocazional și a luat parte la agapa de la Parohia Ortodoxă Română din Budapesta. S-a întâlnit cu credincioșii parohiei și cu fiii și cu nuroile Părintelui Cornel Mîndruțau din Jaca. A fost oaspetele familiei Bodirca, urmașii părintelui Luțai din Cenadul Unguresc.

A vizitat biserica lui Matei Corvinul din Buda, ruinele bisericii garnizoanei și a franciscanilor, Sfânta Magdalena, ruinele mănăstirii Sfântul Nicolae și ale unei școli din Buda, a călugărilor dominicani, capela călugărilor paulini din Muntele Sfântului Gerard și biserica parohială greco-catolică a Maicii Domnului din Pesta.

30 august. A fost primit de Domnul Zoltán Balogh, consilier pentru probleme religioase al Domnului Prim ministru Victor Orbán.

A vizitat ruinele amfiteatrului civil roman din vechea Budă, ruinele vechii cetăți a Budei, ruinele mănăstirii capucinilor din Buda și Centrul Cultural Francez din capitală.

31 august. A participat la festivitatea de deschidere a noului an școlar 1999–2000 la Liceul românesc „Nicolae Bălcescu” din Julia.

CONDACUL 1: Preacuvioasei noastre maici, mult-milostivei Parascheva, prinos de umilință îi aducem noi nevrednicii păcătoși pentru mijlocirile sale. Că mari daruri ne-am învrednicit a dobândi, de la izvorul cel pururea curgător de bunătați al Mintuitorului nostru, și să-i cântăm: Bucură-te, Paraschevo, mult folositoare!

SUPLEMENT
AL SĂPTĂMÎNALULUI
FOAIA
ROMÂNEASCĂ

REALIZAT DE:

X. Sofronie
Episcop
Vostin